Natuurvereniging Mark en Leij

MARK & LEIJ NIEUWSBRIEF

JAARGANG 5, NUMMER 19 SEPTEMBER 2001

Geen natuur zonder landbouw

"Mee anderen": natuurontwikkeling in coproductie.

Vrijdag 31 augustus vond in Bellevue te Chaam een bijeenkomst plaats in het kader van het Internationaal Jaar van Vrijwilligers (IJV).
Het Provinciaal Projectbureau IJV 2001 Brabant koos in de sector Natuur en Milieu de natuurvereniging Mark en Leij uit als inspirerend voorbeeld voor alle vrijwilligers in deze sector. Samen met het projectteam IJV zette Mark en Leij een aantrekkelijk programma in elkaar.

door Jaap Homan

Voorbeeldproject
In een zeer goed gevulde zaal van Bellevue opende Pauline van der Woude van het Projectbureau IJV de bijeenkomst met een woord van welkom. Zij memoreerde dat 39% van de Brabantse bevolking zich met vrijwilligerswerk bezighoudt. Voor het onderwerp Natuur en Milieu was de natuurvereniging Mark en Leij geselecteerd als een goed voorbeeldproject. "*Hier kan iedereen iets van leren*." Verder gaf ze de natuurvereniging een pluim voor het organiseren van deze dag. "*Ze hebben zich echt uit de naad gewerkt*", aldus Pauline.

De jeugd van Mark en Leij zingt onder begeleiding van het Chaams cabaret

staartmezen

Natuuragenda

oktober
4, do 20h **Groen café**
7, zo 9h **wandeling Chaam**
14, zo 9h **wandeling Baarle**
26, vr 20h **jaarvergadering**

november
1, do 20h **Groen café**
3, za 13:45 **Jeugdgroep**
4, zo 9:30 **wandeling Chaam**
11, zo 9:30 **wandeling Baarle**
23, vr 20h **dialezing over roofvogels**

december
2, zo 9:30 **wandeling Chaam**
6, do 20h **Groen café**
9, zo 9:30 **wandeling Baarle**
14, vr 20h **dialezing over de reconstructie van het buitengebied**
15, vr 13:45 **Jeugdgroep quiz**

januari
3, do 20h **Groen café**
6, zo 9:30 **wandeling Chaam**
11, vr 20h **ledenavond**
13, zo 9:30 **wandeling Baarle**
26, za 13:45 **Jeugdgroep**

Partijen samenbrengen
Wethouder Huijben van de gemeente Alphen-Chaam ontkende niet dat er ook bij hem als agrariër aanvankelijk een spanningsveld bestond tussen de agrarische bedrijven en het milieu.
"*Na de eerste gesprekken met Mark en Leij werd de samenwerking gaandeweg beter. Het accent werd niet alleen gelegd op controleren maar we kwamen al snel tot de conclusie dat we er samen ook iets moois van konden maken. Dit houdt wel in dat er kritisch naar allerlei ontwikkelingen gekeken moet blijven worden*."
Hij roemde ook het specialisme binnen de vereniging op het gebied van flora en fauna.
"*Het sterke punt van deze vereniging is dat ze partijen weet samen te brengen om tot een oplossing te komen*", aldus de wethouder. "*De vereniging neemt daarbij ook zelf initiatieven zoals het maken van nestkastjes. Zelf doen en zelf erop uit, daarin zijn ze sterk*."

Balans raakte zoek
Met een diapresentatie en wat videobeelden schetste voorzitter Johan Schaerlaeckens een beeld van de ontwikkelingen van de laatste 40 jaar. "*De balans tussen maatschappij en natuur raakte in de jaren '60 zoek. Vermesting, verzuring, verdroging en versnippering tastten de natuur aan. Toen de regering met een Natuurbeleidsplan kwam, trad heel voorzichtig een kentering in. Zoals je met de auto van Groningen naar Breda kunt rijden, zou de natuur dit via ecologische verbindingszones ook moeten kunnen. Noord Brabant was ooit eens de ecologisch rijkste provincie, maar kwam uiteindelijk op de 12e, dus laatste plaats*."

Paradepaardje
De in 1997 opgerichte natuurvereniging telt inmiddels bijna 600 leden, waaronder 55 jeugdleden, die allen buitengewoon actief zijn.
De handen werden uit de mouwen gestoken en met medewerking van de landinrichtingscommissie en veel agrariërs werden poelen aangelegd. "*Sindsdien heeft het aantal kikkers en salamanders zich aanzienlijk uitgebreid." Trots wees hij op het paradepaardje van Mark en Leij: het 50 ha grote weidevogelreservaat "De Bleeke Heide*". Hij benadrukte dat dit project in samenwerking met diverse instanties tot stand is kunnen komen.

Klein radertje
"*We willen alleen natuur als de landbouw kan blijven bestaan. Je moet jezelf in de positie van de tegenpartij verplaatsen en zo respect voor elkaars denkbeelden proberen te verwerven. Wij zijn ervan overtuigd dat zonder landbouw geen natuur mogelijk is*." Door met verschillende partijen samen te werken is Mark en Leij erin geslaagd behalve "De Bleeke Heide" ook het beekdalreservaat "Het Broek", het grensoverschrijdend reservaat "Eindegoor" en een aantal ecologische verbindingszones in hun werkgebied te realiseren.
"*Mark en Leij is in feite een klein radertje. Wij nemen initiatieven en daarna kunnen andere instellingen aan de gang, waarbij we zoveel mogelijk de helpende hand toesteken*."
Uit zijn woorden viel op te maken dat er nog veel moet worden gedaan. "*We zullen veel aandacht aan waterbeheer moeten schenken, want dat is van essentieel belang voor verdere natuurontwikkeling*."

Paardentrams
Onder muzikale begeleiding van twee leden van het Chaams Cabaret brachten de jeugdleden van de natuurvereniging tot uitdrukking hoe zij in het mandje van een luchtballon konden genieten van het onderliggende landschap dat uit veel groen en agrarische activiteiten bestond.
Daarna werd de aanwezigen verzocht plaats te nemen in de paardentrams die buiten stonden te

Diana Danen (stagiaire Staatsbosbeheer) kijkt toe hoe gedeputeerde Lambert Verheijen al turend zijn ornithologische kennis verruimt.

wachten. In een lange stoet ging het richting "De Bleeke Heide" waar medewerkers van Staatsbosbeheer en leden van Mark en Leij hen met verrekijkers en telescopen stonden op te wachten. Met een echte Hollandse wolkenlucht als decor had men een prachtig uitzicht over dit unieke weidevogelreservaat, waar behalve kieviten en watersnippen ook diverse waadvogels aan het foerageren waren.

Forum

Na terugkomst in Bellevue en een optreden met gevoelige liedjes van Ton Dekkers en Frans van Ginneken werden de coproducenten uitgenodigd achter de forumtafel plaats te nemen. Het thema van de dag was immers "Mee anderen: natuurontwikkeling in coproductie." Forumleidster Lisette de Jong-Stabel probeerde in een forumgesprek tot uitdrukking te laten komen wat 'die anderen' van de samenwerking met Mark en Leij vinden.

Die coproducenten zijn de gemeente Alphen-Chaam, de ZLTO, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Waterschap Mark en Weerij, de Landinrichtingscommissie Baarle-Nassau, de VVV, de Dienst Landelijk Gebied en de Brabantse Milieufederatie. Bijna alle forumleden begonnen met hun felicitaties en waardering over te brengen aan de natuurvereniging Mark en Leij.

ZLTO en Landinrichtingscommissie benadrukten dat ze het belangrijk vonden dat landbouw en natuur door dezelfde deur kunnen en dat beide partijen ervan overtuigd zijn dat men beter met dan tegen elkaar kan werken.

Positief kritisch

Anton van Haperen van Staatsbosbeheer was de mening toegedaan dat een kritische natuurvereniging als Mark en Leij een professionele organisatie als Staatsbosbeheer scherp houdt en bijstuurt. Wethouder Huijben verklaarde dat de visie van Mark en Leij steeds goed gemotiveerd was: "*Ze stellen zich altijd positief en constructief op in klankbordgroepen als Bestemmingsplannen Buitengebied en Structuurvisie Plus*."

Ook de overige coproducenten staken de loftrompet over de samenwerking met de natuurvereniging. "*Al had de Dienst Landelijk Gebied wel eens moeite met het tempo waarmee Mark en Leij nieuwe natuurprojecten verwezenlijkt wilde zien*", aldus secretaris Aad Groenewegen van de Landinrichtingscommissie.

Handhaving

Johan Schaerlaeckens was van mening dat handhaving een heikel punt blijft. "*Vaak doen de gemeenten hier weinig aan. Als men, zoals in Alphen-Chaam, wel handhavend durft op te treden in het buitengebied, begint er een lange juridische procedure waarbij het kwaad reeds is geschied*." Uit opmerkingen uit de zaal bleek dat dit punt bij alle natuurvrijwilligers in Noord-Brabant leeft. Gedeputeerde Lambert Verheijen had hierop geen pasklaar antwoord. Hij onderkende het probleem en zei dat er bij de provincie plannen in de maak zijn om gemeenten in de toekomst in staat te stellen voortvarender op te treden.

Bosmaaier

Na een optreden van het Chaams Cabaret verklaarde de gedeputeerde in zijn afsluitend woordje onder de indruk te zijn van wat Mark en Leij deze middag had laten zien. Hij gaf aan dat de provincie weinig werk zou hebben als men overal zo met elkaar omging zoals hier in de streek. Vervolgens overhandigde hij de natuurvereniging een oorkonde en schonk namens de provincie een professionele bosmaaier voor het werk in de natuurgebieden.

Voldoening

De dag werd afgesloten met een smakelijk buffet. Mark en Leij was vereerd met de complimenten die het vervolgens van alle vrijwilligers uit geheel Noord-Brabant mocht ontvangen. Sommigen staken niet onder stoelen of banken jaloers te zijn op de bereikte resultaten.

De dag eindigde zoals hij begon. Een groep Mark en Leij leden rondom de bar, nu genietend van een provinciepils. De aanvankelijke spanning had inmiddels plaats gemaakt voor een groot gevoel van voldoening over het welslagen van deze dag.

mee anderen

Constructief overleg SBB en Mark & Leij

Op 17 mei 2001 was er in Hotel Bellevue een overleggesprek tussen Staatsbosbeheer en Mark en Leij. De bespreking werd door beide partijen als constructief ervaren en er werden goede afspraken gemaakt.
Namens Staatsbosbeheer waren aanwezig beleidsmedewerker Anton van Haperen, boswachter Edwin van Meel en districtshoofd Hein van Nunen.
Mark en Leij werd vertegenwoordigd door Johan Schaerlaeckens, Guust van der Steen, Jeroen Stoutjesdijk en Frans Vermeer.
Hieronder een aantal van de zaken die besproken werden.

Diverse zaken

- Het beheer van Staatsbosbeheer in hun natuurterreinen wordt voor een belangrijk deel bepaald door (sub)natuurdoeltypen. Niet iedereen is bekend met deze term. Mark en Leij nodigt iemand van SBB uit iets te vertellen over het gebruik van natuurdoeltypen. Dit zou bijvoorbeeld kunnen gebeuren tijdens een Groen Café-avond. Anton van Haperen zal dit namens SBB doen. Hij maakt hierover een afspraak met Mark en Leij.
- Hein van Nunen deelt mee dat in 2001 in het werkgebied van Mark en Leij geen zomervellingen zullen plaatsvinden. Hoe de situatie in 2002 zal zijn, is nog niet bekend. Eventuele zomervellingen zullen in de loop van de winter ter sprake worden gebracht. De dunningswerkzaamheden in de bossen rondom Chaam vinden plaats in een cyclus van 6 jaar. Mark en Leij suggereert om bij alle vellingswerken (dus ook 's winters) een check in te bouwen of er geen nest- of overwinteringsbomen van vleermuizen geblest zijn. SBB zal nagaan of dit mogelijk is
- Met de regelmaat van de klok wordt Staatsbosbeheer gevraagd mee te werken aan mountainbike tochten. Daarbij hebben de bikers een sterke voorkeur voor de Alphense Bergen. SBB houdt het rijden op de bergen af. Afgesproken wordt dat Mark en Leij het initiatief neemt voor een gesprek met de gemeente, de mountainbikevereniging, Mark en Leij en SBB om een verantwoorde oplossing voor deze problemen te vinden. (N.b. Inmiddels heeft de gemeente Alphen-Chaam het initiatief hiertoe reeds genomen).

- Mark en Leij zal voortaan belangrijke in het SBB-monitoringsplan opgenomen inventarisaties verrichten tegen een vergoeding van ca. f 7,- per uur. Mark en Leij onderstreept, dat het hierbij met name om de symboliek gaat en niet om het financieel gewin. Zij stellen zich voor het geld in het SBB/Mark en Leij potje te stoppen voor bijvoorbeeld speciale acties.

Beheer Bleeke Heide

- Naar aanleiding van eerdere discussies legt Hein van Nunen het plan op tafel om het komende jaar te gebruiken om de koers van het (weidevogel)beheer van de Bleeke Hei uit te stippelen en verder te onderbouwen. Hij wil daar het Ecologisch Bureau Altenburg & Wymenga voor inschakelen, die op dit punt bijzonder deskundig zijn. De natuurdoelstellingen van het gebied zijn daarbij natuurlijk bepalend, maar de mate waarin en de wijze waarop de landbouw bij het beheer kan worden ingeschakeld dient daarbij nadrukkelijk onderwerp van gesprek te zijn. Hij stelt zich voor een begeleidingsgroep in het leven te roepen waarin, behalve Staatsbosbeheer, ook Mark en Leij en de ZLTO participeren. Een voorstel voor een dergelijk project zal worden ingediend bij de Reconstructiecommissie. Mark en Leij geeft aan, dat zo'n beheerskoers misschien ook wel op een andere -meer simpele- manier tot stand zou kunnen komen, maar doet mee aan het door Staatsbosbeheer voorgestelde project
- In de jaren 2001 en 2002 zal het beheer plaatsvinden conform de eerder tussen Hein van Nunen en

Johan Schaerlaeckens en Jeroen Stoutjesdijk gemaakte afspraken. Aandachtspunt blijft de vertrapping van weidevogellegsels. In dit verband moet een sterke voorkeur worden uitgesproken voor zo min mogelijk poten in het grasland gedurende het broedseizoen (dus liever volwassen koeien dan jong vee).

- Er bestaat onduidelijkheid over de te hanteren data voor het niet uitrijden van mest in het gebied. Deze vraag zal onderdeel uitmaken van de studie door Altenburg & Wymenga. Voorlopig wordt aangehouden dat er in ieder geval in de periode van 15-3 tot 15-7 geen mest moet worden uitgereden. Misschien kan gecomposteerd maaisel een alternatief zijn voor stalmest. Hein van Nunen houdt dit punt in gedachten en maakt er desgewenst een Reconstructieproject van.
- Mark en Leij verzoekt nogmaals om de mogelijkheden te onderzoek om een klein graanakkertje op de Bleeke Hei te creëren. Waarschijnlijk is een van de pachters hier wel voor te porren. Guust van der Steen zal hiervoor met een voorstel komen.
- Mark en Leij wijst op het uitstralingseffect van de Bleeke Heide naar de "Ruime Jas-zoekgebieden" westelijk van de Bleeke Heide. Hier sneuvelen nu veel weidevogellegels. Het lijkt zinvol contact op te nemen met de specialist Agrarisch Natuurbeheer van ZLTO in Tilburg, Peter Vloet. Mark en Leij neemt het initiatief voor een gesprek. SBB zal dit punt meenemen in hun contacten met ZLTO .
- Het crossen met motoren is nog steeds een probleem. Niet alleen op de Bleeke Heide, maar ook op de Goudberg. Het is onduidelijk hoe het staat met de te plaatsen borden van SBB. Ze zijn besteld, maar de levering duurt te lang. Edwin gaat hier achteraan. Hij zal tevens het pad langs de Bleeke Heide ontoegankelijk maken voor crossers met een prikkeldraad. Mark en Leij zal bij de gemeente informeren wanneer het bestuurlijk besluit om borden te plaatsen geëffectueerd wordt.
- Mark en Leij vraagt of er ruimte is om het niet uitgevoerde deel van het inrichtingsplan te realiseren. Het gaat om een relatief bescheiden werk. Staatsbosbeheer bekijkt de mogelijkheden

staatsbosbeheer

- Afgelopen jaar is er het een en ander misgegaan bij het verzenden van botulisme-verdachte vogels. Boswachter Edwin van Meel houdt dit punt dit jaar in de gaten en is aanspreekpunt hierover.
- Soms lopen er in de afspraken met boeren zaken fout. Er moet duidelijker en helderder met hen worden gecommuniceerd. Hein van Nunen onderneemt hierin actie.
- Het laat maaien van de randen buiten de rasters is vorig jaar goed gelopen. SBB bekijkt of een gefaseerde maaicyclus mogelijk is.
- De pitrusgroei lijkt explosief toe te nemen. Dit is ook een punt van aandacht in het project van Altenberg en Wymenga. Vooruitlopend daarop willen zowel SBB als Mark en Leij dit jaar experimenteren door de pitrus te maaien vlak voordat het gebied in het najaar weer onder water wordt gezet. Boswachter Edwin houdt de pitrusontwikkeling in de gaten

Strijbeekse Beek

Het lijkt een goed idee het kwelperceel langs de beek te verlagen om de kwel beter te benutten. De kwel stroomt nu in een geultje af naar de beek. Afgesproken wordt, dit via de Landinrichting te spelen. Johan Schaerlaeckens brengt dit ter sprake in de agendacommissie van de Ruilverkaveling "Baarle-Nassau", waarna SBB een brief naar de Landinrichtingscommissie schrijft.

Zwart Laag

Jeroen Stoutjesdijk komt eind juni met een inrichtingsvoorstel, waarna SBB een brief voor de Landinrichtingscommissie " Baarle-Nassau" opstelt. Deze brief moet uiterlijk 1 augustus gereed zijn.

Merkske

Mark en Leij heeft de inrichtingsvisie bestudeerd en verwacht geen grote discussiepunten.

Hein van Nunen deelt mee te overwegen gezamenlijk met de Belgen te gaan werken aan beeldvorming en communicatie over het Merkske als natuurgebied. Hij denkt daarbij o.a. aan het realiseren van een mooi boek over dit beekdal. Mark en Leij is enthousiast over dit idee en doet de suggestie daarbij ook landschap en cultuurhistorie mee te nemen.

Anton van Haperen meldt dat hij het punt van de grondverwerving op de agenda van de Reconstructiecommissie wil hebben. Naar verwachting zal in het kader van de Landinrichting "Baarle-Nassau" slechts een deel van het Merkske worden verworven (ca. 75%?).

Een van de doelen van het Reconstructieproject moet zijn om de rest versneld (vóór 2010) te verwerven. Hij vraagt Johan Schaerlaeckens en Jeroen Stoutjesdijk dit punt vanuit het Landinrichtingsproject te ondersteunen en te benadrukken. Verder wil hij aandacht vragen voor het verbeteren van de aankoop- en uitruilmogelijkheden over de grens.

Anton van Haperen,
Staatsbosbeheer
Johan Schaerlaeckens,
Mark en Leij

Herinrichting weg Alphen-Baarle

De provincie Noord-Brabant wil de provinciale weg 422 qua functie opwaarderen van lokaal tot regionaal verbindende weg. Deze weg loopt ten zuiden van de A58 tot aan de Belgische grens. Een onderdeel is de weg Alphen - Baarle. Doelstelling is om meer verkeer vlot en veilig door te laten stromen door de verschillende verkeerssoorten van elkaar te scheiden middels parallelwegen.

Enkele uitgangspunten:

- De bebouwing wordt ontsloten via een parallelweg waarbij er een doorgaande parallelvoorziening is voor bestemmingsverkeer en landbouwverkeer.
- Geen uitwisseling van verkeer tussen hoofdrijbaan en parallelbaan anders dan met een rotonde.
- Komen tot een duurzaam veilige inrichting waarin de kans op ongevallen en bijna-ongevallen verminderd wordt.

Schriftelijke reactie

Mark en Leij heeft de provincie haar schriftelijke zienswijze doen toekomen. Mark en Leij is verbaasd dat weg nr. 422 op Nederlands grondgebied is toegevoegd aan het regionaal verbindend net terwijl het aansluitende gedeelte tussen Baarle-Nassau en Turnhout zal worden blijven beheerd als een secundaire weg.

Ook de wegen 202 (Breda - Chaam - Baarle) en 203 (Tilburg - Goirle - Belgische grens) blijven secundaire wegen. Hierdoor en door de autonome toename van het verkeer zal de verkeersbelasting op weg 422 de eerstkomende 10 jaar verdubbelen van 9.000 per dag naar 14.000 terwijl deze weg moet worden ingericht volgens de normen van duurzaam veilig.

Uit de gepresenteerde plannen maakt Mark en Leij op dat de plannenmakers zich letterlijk en figuurlijk in allerlei bochten moeten wringen om voor het betreffende weggedeelte een wegprofiel behorend bij "duurzaam veilig" gerealiseerd te kunnen krijgen.

Mark en Leij vreest dat de verkeersveiligheid voor de betrokken bewoners en het doorgaande verkeer aanzienlijk zal afnemen.

Conclusie

Als er op provinciaal niveau is besloten om de verbinding RW 58 - Baarle (nr. 422) op te waarderen en de verbindingen 202 en 203 af te waarderen, moet men daaruit dan ook maar de consequenties trekken en een goede inrichting van die verbinding maken. Naar onze mening is het voor het gedeelte Alphen-Baarle niet mogelijk om op het bestaande tracé een inrichting te realiseren overeenkomstig de normen van "duurzaam veilig".

De reconstructie van deze weg als gevolg van de verkeerstoename en de inrichting tot "duurzaam veilig" zijn dermate ingrijpend dat het instellen van een MER-procedure ons inziens noodzakelijk is.

Het cultuurhistorisch aspect

Het buurtschap Boshoven is een oude nederzetting, met nog diverse karakteristieke elementen. Door het rooien van de vele bomen en de aanleg van de parallelweg vlak langs oude panden zal veel van het karakteristieke verdwijnen.

Mark en Leij hecht er aan dat het cultuurhistorische beeld van dit buurtschap zo veel mogelijk in tact blijft. Met de voorliggende plannen is dat zeker niet het geval.

Resumé.

Mark en Leij is van mening dat de bestaande weg tussen Alphen en Baarle niet moet worden gereconstrueerd. In het verlengde van het besluit om weg 422 tot het regionaal verbindend net te laten behoren dient, om de weg te verbeteren, volgens ons gekozen te worden voor de 0-variant dit wil zeggen de nieuwe verbeterde weg aanleggen op het profiel van de huidige weg, zonder de parallelwegen, dus gelijk-

waardig aan het weggedeelte tussen RW 58 en Alphen.
De exacte vormgeving en de horizontale en verticale ligging van de verbeterde weg, de vormgeving van de aansluitpunten en kruispunten, alsmede de gewenste landschappelijke, ecologische en stedenbouwkundige inpassing en maatregelen ten behoeve van het landbouw- en fietsverkeer dienen in een MER/ tracéstudie nader te worden uitgewerkt

Klankbordgroep
Op 27 juni organiseerde de provincie een klankbordgroepoverleg waarvoor ook Mark en Leij uitgenodigd was.
Omdat de parallelwegen tot andere routes leiden voor landbouwvoertuigen en het bestemmingsverkeer wilde de provincie meer inzicht in de consequenties voor de aanwonenden en het landbouwverkeer.
De provincie legde verder uit dat de het gepresenteerde plan niet moest gezien worden als een definitief plan van uitvoering.
De standpunten van de diverse organisaties zijn inmiddels bekend. Deze middag werden de mogelijkheden tot uitvoering van het plan onderzocht zoals voorgesteld door de Provincie. Geen enkele partij kan echter instemmen met de plannen zoals die er liggen.
De knelpunten betreffen de oversteken voor het landbouwverkeer, de veiligheid op de ventwegen, de aantasting van de cultuurhistorische waarden van het gebied en het feit dat bewoners enorm om moeten gaan rijden.
Mark en Leij gaf aan dat haar standpunt onveranderd blijft: het huidige wegprofiel verbeteren en verbreden binnen de huidige beschikbare ruimte op de bestaande totale wegbreedte inclusief de vrij liggende fietspaden, gelijkwaardig aan het weggedeelte van Gilze naar Alphen.

België
De Provincie heeft onlangs gesproken met hun Belgische collega's. Het weggedeelte vanaf de grens tot Turnhout, heeft in België niet de functie van regionaal ontsluitingsweg, wat inhoudt dat de weg blijft zoals hij is. De fietspaden worden, waar mogelijk, achter de bomen gelegd. De secundaire status welke de Belgen aan deze weg geven is een reden te meer om de weg tussen Alphen en Baarle en tussen Baarle en de grens niet in te richten zoals men nu van plan is.

Tenslotte
Indien het voorstel van de Provincie geen doorgang vindt dan wordt de weg ingericht zoals tussen Gilze en Alphen en wordt er voorlopig de eerste 30 jaar niets meer ondernomen om de weg te verbeteren.Een volgende bijeenkomst is gepland eind september begin oktober.

Mark en Leij

Reservaat Het Broek weer groter

Bureau Beheer Landbouwgronden heeft onlangs weer 2,5 ha grond verworven in 't Broek.

De percelen liggen aan de noordzijde van het laarzenpad waar dit uitkomt op de Snijderseweg. Dit waren tot voor kort kleinschalige weilandjes die enkele jaren geleden omgezet zijn in een enorm maïsperceel. Na afsluiting van de koopovereenkomst komen de percelen in eigendom van Natuurmonumenten. Mark en Leij heeft beheerder Hans Hofland verzocht de maïsvelden snel in de oorspronkelijke staat te herstellen. In de onmiddellijke omgeving huizen nog altijd twee paartjes steenuilen, opgespoord tijdens de Mark en Leij inventarisatie dit jaar.

Jeugdgroep kampeert in het Rielse

Op 18 en 19 augustus was het weer zover: het jaarlijkse kampeerweekend van de Jeugdgroep. Deze keer werd het kampement opgeslagen in Riel en stond het weekend in het teken van de streekhistorie.
Bijgaand een verslag van een van de ruim veertig kinderen die aan dit mooie weekend hebben deelgenomen, en een heleboel foto's.

Smorgens zijn vertrokken om half elf. toen we er naar toe fietste moesten we bramen en bloemen en planten verzamelen.
Toen we aankwamen gingen we met een metaaldetector munten en zo zoeken we hadden vier munten gevonden.
Daarna gingen we de tenten zetten. En we gingen barbequen we mochten zelf een bordje branden.
Savonds gingen we een vossenjacht houden. toen probeerden we te gaan slapen.
De volgende dag hebben we naar vogels gekeken en naar een museum geweest. Toen gingen even naar 't Zand en weer naar huis.

Rudy Hasselt

mark en leij kamp

Cursus paddestoelen

De herfst is het klassieke seizoen voor een romantische boswandeling, waarbij de paddestoelen naast bedauwde spinnenwebben en kleurrijke bladertapijten een vast onderdeel vormen van het decor. Ook in onze hedendaagse snelle email-tijd hebben de zwammen nog veel van hun mystiek weten te behouden en worden ze bij ons in het blijf-daar-maar-beter-afhoekje geduwd.

De kennis van de gemiddelde Mark-en-Leijer beperkt zich meestal tot de "champignons" en "oesterzwammen" die hij op zijn bord voorgeschoteld krijgt. In het beste geval kennen we ook nog de naam van die rode met witte stippen. En dit terwijl er in Nederland een paar duizend soorten paddestoelen te vinden zijn, waar heel wat boeiends over te vertellen is.

Natuurvereniging Mark en Leij wil in samenwerking met Natuur- en-milieu-educatie DE WIELEWAAL hieraan wat verhelpen en organiseert daarom in Baarle-Hertog een beginnerscursus paddestoelen, bestaande uit vier lessen (twee theoretische lessen en twee paddestoelexcursies).

Tijdens de theoretische lessen zal dieper worden ingegaan op de wereld van de zwammen; wie of wat zijn ze, waar komen ze voor, en hoe leven ze?
Giftigheid, eetbaarheid, volksgeloof, vreemde gebruiken in vreemde culturen, voortplantingswijzen en onderlinge concurrentie, zeldzaamheid,.....het komt allemaal aan bod. Je krijgt antwoord op alle vragen, of beter bijna alle, want de wetenschap die de zwammen bestudeert, de mycologie, heeft nog lang niet alle raadsels omtrent deze wezens opgelost.

Belangrijke aandacht gaat ook naar het herkennen in het veld. Naast enkele theoretische weetjes en tips, worden daarom enkele excursies in de eigen streek ondernomen, waar het aantal soorten paddestoelen ongetwijfeld veel groter zal blijken dan men direct zou verwachten.
De grootste aandacht gaat hierbij zeker niet naar het plukken van eetbare paddestoelen, eerder naar het ontdekken van de boeiende en enorme verscheidene paddestoelenwereld die de gemiddelde herfstwandelaar ontgaat.

De cursus is zowel geschikt voor de geïnteresseerde, absolute beginneling als voor de iets gevorderde paddestoelenkijker en wordt geleid door Hans Vermeulen. Hans is een bevlogen educatief medewerker van NME De Wielewaal vzw en is vooral gespecialiseerd in paddestoelen, planten, mossen en korstmossen.

De deelnemersgroep wordt beperkt tot 25 inschrijvingen.
De lesavonden zijn gepland op 27 september en 11 oktober om 19.30 in het Cultureel Centrum van Baarle-Hertog. De wandelingen gaan door op 6 oktober en 20 oktober van 14 - 17 uur.

Bijdrage van deelnemers die lid zijn van Mark en Leij of van de Wielewaal is fl 25,-. Overige deelnemers betalen fl 40,-

Inschrijven kan door storting van het verschuldigde bedrag op bankrekeningnummer 1046.68.296 ten name van Natuurvereniging Mark en Leij, Rabobank Alphen onder vermelding "paddestoelen".

Bijkomende inlichtingen zijn te verkrijgen bij Frans Vermeer, telefoon 013-5079609, of per e-mail: paddestoel@ghil.demon.nl.

Frans Vermeer

Hij is ook de auteur van het lijvige boekwerk "Paddestoelen, schimmels en slijmzwammen van Vlaanderen".

Werkdagen in aantocht

Met het naderen van het donkere seizoen komen ook de M&L werkdagen weer in zicht.
Voor wie nog niet weet wat die inhouden: Ieder jaar worden door Mark en Leij vier officiële werkdagen georganiseerd.

Dit houdt in dat door vrijwilligers een zaterdagmorgen besteed wordt om in een natuurgebied in onze streek een paar uurtjes de handen uit de mouwen te gaan steken. Deze werkzaamheden kunnen bestaan uit snoeien, zagen, plaatsen of verwijderen van afrasteringen, verwijderen van boomopslag, planten van bomen enzovoort.
Om hieraan mee te doen is geen speciale vaardigheid vereist, wel altijd aangepaste kleding zoals laarzen, werkhandschoenen, warme trui. Werk met zware of gevaarlijke apparatuur wordt aan de specialisten onder ons overgelaten.
Er wordt steeds gewerkt op terreinen van natuurbeherende instanties als Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer of de gemeente Chaam.
Verder ook wel op het vogelopvangcentrum in Zundert omdat dit centrum een speciaal plekje in het natuurlievende hart van Mark en Leij verdient.
Op de werkdagen wordt meestal om negen uur gezamenlijk vertrokken op het marktplein in Chaam. Rond 12.30 h is iedereen weer thuis.
Door een cateringploeg wordt vanuit Bellevue om halfelf voor koffie en erwtensoep met stokbrood gezorgd, om de werkzaamheden rond twaalven te besluiten. Niet bepaald slavenarbeid dus!
Het gaat erom nuttige werkzaamheden te verrichten, maar het moet wel leuk blijven. Daarom kan bij echt hondenweer de werkdag worden afgelast. Maar we hopen dat dat niet nodig zal zijn.

De data voor de komende werkdagen zijn:

- ***27 oktober 2001***
- ***24 november 2001***
- ***26 januari 2002***
- ***23 februari 2002***

Indien u mee wil doen aan deze werkdagen, laat het dan weten aan:
Frank Degenaar,
Blokkenweide 27, Chaam
Tel. 0161-491478
of per email aan:
Johan Schaerlaeckens
E-mail: schaerl@concepts.nl

U wordt dan ongeveer een week vòòr de werkdag gevraagd of u aanwezig zult zijn, zodat we organisatorisch met het aantal deelnemers rekening kunnen houden.

Frank Degenaar

Verhuizing kerkuilengezin

Kerkuilcoördinator Wim Cornelissen kreeg op 8 mei j.l. een telefoontje vanuit Ulicoten dat een kerkuilenpaartje in de problemen dreigde te komen.

De oude schoorsteen waarin het paartje op vier eieren broedde, moest afgebroken worden. Het betrof een voormalige boerderij in het buitengebied. Al eerder hadden Wim en Frank een kerkuilenkast opgehangen op de zolder van het reeds gereed zijnde nieuwe deel van het woonhuis. Na overleg met de bewoners mochten ze een gat in de nieuw opgetrokken topgevelmuur naar de kast hakken. De vier eieren werden overgeplaatst in de nieuwe kast. Normaal gesproken natuurlijk een kansloze operatie, en Wim zei bij zijn vertrek dan ook tegen de bewoners dat de kans dat een ijsbeer hun tuin zou doorkruisen groter was dan dat de kerkuil naar het nieuwe nest zou verkassen. Een dag later kreeg Wim al een telefoontje van de bewoners. Ze hadden gestommel gehoord in de nieuwe kast. Later bleek dat de kerkuilen niet alleen het nieuwe nest in een recordtijd hadden ontdekt, maar dat de broeddruk blijkbaar zo groot was dat het wijfje er vijf eieren bijgelegd had. Uit het legsel kwamen vier jongen. Nu is het wachten op de ijsbeer.

Waarnemingen in de streek

Hoewel het ook in de natuur de afgelopen maanden komkommertijd was, werden er toch nog leuke waarnemingen doorgegeven door een aantal waarnemers. De geelgors weet zich nog altijd als broedvogel te handhaven met name in het Dal van 't Merkske. Heel bijzonder was het overzomeren van een grote groep kemphanen op de Bleeke Heide. Ze zullen volgend jaar toch niet …….

Merkske en de Mark
Op 30 juni werden er alleen al in de Manke Gooren/Broskens vier zangposten van de zomertortel geteld. Dit in aantal afnemend mooie duifje heeft tijdens de trek door Frankrijk veel te lijden van de jacht.

zomertortel

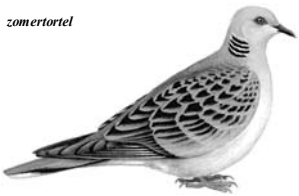

Mark en Leij vreest dat de geelgors het lot van de ortolaan in onze streek volgt. We zijn daarom bijzonder alert op waarnemingen.
Frank Degenaar hoorde tijdens zijn fietstochten gelukkig nog enkele geelgorzen in het dal van 't Merkske. Ook Ad Kuijpers aan de Zevenhuizenbaan zag regelmatig een koppel geelgorzen in de jonge aanplant rond zijn bedrijf. Frans Vermeer hoorde op 15 juli op de Tommelsche Heide nog drie zingende geelgorzen. Tussen de Veldbraak en Groot Bedaf werden, tijdens het inventariseren van planten in juli, een

geelgors

zingende geelgors en een kwartel gehoord.
Op de Veldbraak werd op 3 juli een koppel grutto's met 3 jongen gezien. In een perceel langs het Merkske is moeraswolfsklauw gevonden. Tussen de Veldbraak en Groot Bedaf werd door de plantenwerkgroep in juli weer ouderwets veel gele ganzenbloemen aangetroffen.
Tijdens het broedseizoen werd weer regelmatig een koppel ijsvogels gezien op Bouvigne. Ook langs de Galdersche Beek en nabij het Ganzeven waren er waarnemingen van ijsvogels. Van eventuele broedgevallen is ons niets bekend.

Bleeke Heide
Een nieuwe fenomeen op de Bleeke Heide was een grote groep overzomerende kemphanen. In de eerste helft van mei had een groepje van 5 kemphanen en enkele wijfjes al een van de eilandjes als toernooiveldje uitgekozen. Dit groepje trok half mei door.
Eind mei arriveerde er een andere groep van 15 tot 25 mannetjes en enkele wijfjes. In mei en juni waren de mannetjes nog in prachtkleed met kragen variërend van ravenzwart, via bruin, lila naar spierwit met alle mogelijke denkbare tussenkleuren. Op 15 juli telde John Frijters nog altijd 25 kemphanen op de Bleeke Heide.
Begin augustus waren de meeste vogels, inmiddels in winterkleed, vertrokken. Waarom ze niet naar hun broedgebieden getrokken zijn en niet hebben deelgenomen aan de broedcyclus is een raadsel.

Gele ganzenbloem

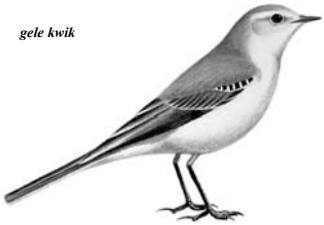
gele kwik

In juni zijn langs de westrand van het reservaat voortdurend alarmerende gele kwikstaarten waar te nemen.
Op 30 mei werden er 2 vrouwtjes slobeenden met resp. 3 en 10 jongen gezien. Op dezelfde dag rustten er 7 zwartkopmeeuwen op de plassen. Op 4 juni nog 12 tureluurs en een roepende kwartel. Op 11 juni een zilverplevier en op 27 juni een bonte strandloper.
Op 20 juni foerageerden in een klein plasje naast elkaar een mannetje kemphaan in zwart ridderkleed, een krombekstrandloper en een zwarte ruiter in zomerkleed. Op 25 en 26 juni waren er behalve tot 20 mannetjes kemphanen in prachtkleed, ook 4 zwarte ruiters, enkele witgatjes en bosruiters, een tiental kleine plevieren en enkele bontbekplevieren te zien. Waarschijnlijk hadden enkele paartjes kleine plevieren een geslaagd broedseizoen want o.a. op 27 juni werden vliegvlugge jongen gezien. Dirk Symens telde op 30 juni 13 kleine plevieren. In de tweede helft van juni werden overigens ook kleine groepjes bontbekplevieren gezien.

zomertaling

De zomertaling is een kleine eendensoort die op de Rode Lijst staat. Er broeden slechts zo'n 1500 paartjes in Nederland waarvan de meeste dan nog in het noorden. De laatste twee jaar werden tijdens de trek steeds meer zomertalingen op de Bleeke Heide gezien en toen er vanaf half maart gedurende langere tijd twee tot vier mannetjes en twee wijfjes bleven pleisteren, kregen we hoop. Op 29 mei werd er een vrouwtje zomertaling met tien kleine jongen gezien. Op woensdag 27 juni zag de vogelwerkgroep het vrouwtje zomertaling terug met inmiddels 8 bijna vliegvlugge jongen, een knappe prestaties gezien de aanwezigheid van veel predatoren zoals meeuwen, kraaien en doortrekkende roofvogels.
Op 25 juni zag Dirk Symens al de eerste regenwulpen. Vanaf begin juli nemen de aantallen toe maar niet zo spectaculair als tijdens de voorjaarstrek, toen er zo'n 1000 ex. kwamen slapen. Het is ons onduidelijk wanneer deze vogels hun broedtijd hebben. Begin mei zien we vaak nog regenwulpen op doortrek naar het noorden en vanaf eind juni zijn er al weer vogels op terugtrek.
Op 30 juni rustten er 90 kleine mantelmeeuwen.
Vanaf eind juni was er trek van bosruiters (6 op 17 juli), witgatjes, oeverlopers (10 op 20 juli) en enkele zwarte en groenpootruiters. In juli treffen we trouwens langs alle watertjes, sloten en beken in het buitengebied veel witgatjes aan.
Op dinsdag 10 juli ontdekte Henk Laarhoven weer een nieuwe soort voor de Bleeke Heide en de 27ste steltlopersoort: een rosse grutto. Enkele watersnippen zorgden voor een passend decor. Op 16 juli foerageerde er een goudplevier en op 21 juli een adult krombekstrandloper.
In juli ontdekten we ook twee vrouwtjes kuifeenden met jongen, een met vier en een met vijf.

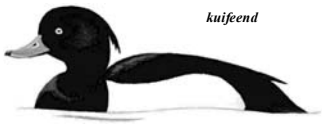
kuifeend

Ook zwom er een dodaarsje met een vliegvlug jong.
Op 22 juli pleisteren er zo'n 20 bergeenden waaronder enkele vliegvlugge jongen. Toch hebben ze (nog niet) niet op de Bleeke Heide gebroed.
Tijdens een botulismecontrole op 25 juli telde boswachter Edwin van Meel zo'n 40 watersnippen. Een bewijs dat deze vogels vaak aan de waarneming ontsnappen. Tijdens de warme dagen in juli werd er overigens dagelijks gecontroleerd. Edwin en zijn collega's troffen een kokmeeuw en een wilde eend met verlammingsverschijnselen aan.
Vanaf de tweede helft van juli verzamelen de canada- en nijlganzen zich weer op de Bleeke Heide. Op 29 juli telde John Frijters 79 canadaganzen en 17 nijlganzen en op 14 augustus telt Huub Don 160 canadaganzen en 40 nijlganzen.
Op 5 augustus wordt een groep van tien patrijzen gezien.
De vreemde taling begin augustus is een nieuwe exoot: een hottentot taling uit Zuid-Afrika.
In augustus worden er weer tot 60 watersnippen geteld. Er zijn dan ook vrij veel waarnemingen van bosruiters, oeverlopers, witgatjes en een enkele zwarte ruiter en groenpootruiter.

Het Broek

Op 19 juni hoorden we twee fel alarmerende nachtegalen in 't Broek, het bewijs dat tenminste twee paartjes erin geslaagd zijn jongen groot te brengen.
"*Misschien is het niet bijzonder*," mailde Frie Boon maar ze meldde toch maar even dat ze op zondagmorgen 1 juli om ongeveer 8 uur 's morgens in het Broek een vos in een gemaaid weiland gezien had. Hij had haar niet in de gaten dus ze had hem wel tien minuten kunnen bekijken. Het was een volwassen ex. en hij was aan het jagen.
Ook dit dier brengt de streek in vol-

slagen paniek. In de vroege ochtenden probeert een jager, bewapend met twee geweren, de vos "aan kant te krijgen." De vos is immers nog altijd vogelvrij, zelfs in een natuur-

nachtegaal

reservaat, zolang iemand daar nog jachtrechten heeft. De nieuwe flora- en faunawet waarin de vos wel beschermd wordt, treedt op zijn vroegst in 2002 in werking. Gezien het feit dat er kort daarna twee dode buizerds gevonden worden, worden er mogelijk ook andere middelen gebruikt.
In juli foerageren er tientallen watersnippen in het moerasgedeelte tegen de Laag Heiveldse Beek.
Op 20 juni zag Jan van den Boer een paartje patrijzen met maar liefst 13 jongen voor zijn tractor uitlopen. Jan zag die week ook veel jonge snoek in een bovenloop van de Heikantse beek. Net als vroeger doet de snoek weer haar best om in de bovenlopen van de Chaamse Beken kuit te schieten. Ze trekt daarvoor in het voorjaar vanaf de Mark de beken in. Door het verwijderen van stuwen en het aanbrengen van vispassages door waterschap Mark en Weerijs worden deze bovenlopen steeds beter bereikbaar. Op 30 juli flitste er een ijsvogeltje over de brede meander in 't Broek. Twee dagen later werd het ijsvogeltje op een andere plaats boven de Laag Heiveldse beek gezien.
Op 5 augustus twee bedelende jonge boomvalken in een dode boom.

boomvalk

Gelukkig slaagt dit steeds zeldzamer wordende roofvogeltje er nog altijd in jongen in onze streek groot te brengen.

Nestgelegenheid
Op 17 juni meldt Sylvia van Nes dat het heel goed gaat met de huiszwaluwen. Vijf van de zes kunstnesten zijn bezet (een kunstnest is gekraakt door ringmussen). Bovendien werden er nog twee nieuwe nesten gebouwd (één aan een echt nest vast en één aan een kunstnest). Bij Johan Schaerlaeckens brachten drie paartjes huiszwaluwen jongen groot in kunstnestjes.
In ons Kerkdreefreservaat is al enkele malen een steenuiltje op en rond de steenuilenkast waargenomen. In Alphen slaagde een torenvalk erin vijf jongen groot te brengen in een uilenkast, een indicatie dat het voedselaanbod zeer goed was.Bij Henk Laarhoven zijn deze zomer drie broedsels ringmussen uit dezelfde spreeuwenpot uitgevlogen.

Beekjuffers
Ook bij het hoogheemraadschap heeft men enthousiast gereageerd op de ontdekking van grote aantallen van de bosbeekjuffer boven de Laag Heiveldse beek in het Chaamse bekengebied. Men heeft op de macrofaunahotline een waarschijnlijke populatie gemeld. Volgens specialist Jeffrey Samuels schijnt de bosbeekjuffer vroeger in de Brabantse beken trouwens veel algemener te zijn geweest dan de weidebeekjuffer.
Ook waterschapsmedewerker Hans van Kapel zag in de omgeving van het waterschapskantoor beekjuffers op plaatsen waar hij ze nog niet eerder zag. Het betrof zowel weidebeek- als bosbeekjuffers.
Ook ter hoogte van de Egelsbroeken langs de Poppelsche Leij telde Ad Verhoeven meerdere bosbeekjuffers. Rien Geerts zag half augustus nog vier weidebeekjuffers bij de brug over de Strijbeekse Beek op Grazen.

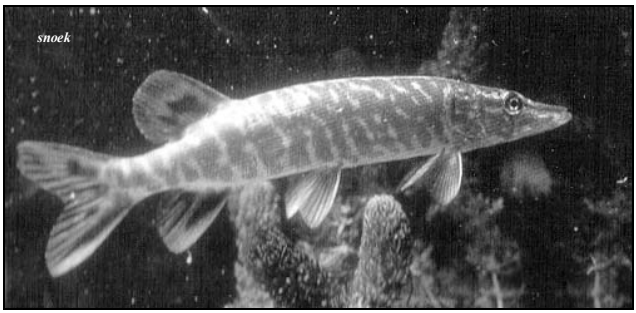
snoek

Strijbeekse heide en Staatsbossen
De laatste jaren viel het ons op dat het aantal waarnemingen van de goudvink enorm gedaald was. In de eerste helft van juni vond Frank Degenaar langs de Huisdreef in de Staatsbossen een plek waar waarschijnlijk toch nog goudvinken broedden omdat hij daar een goudvink hoorde zingen. De zang klinkt toch weer net iets anders dan de contactroep.

goudvink

Op 15 juli werden nog 2 zingende wielewalen op de Strijbeekse heide gehoord.
Laurens en Guus Degenaar zagen op 4 augustus een ijsvogel tot twee keer toe over het water van het plas/ drasgebied naast de Industriestraat scheren. Op dezelfde plas doet een fel alarmerende wintertaling een broedgeval vermoeden. Op de plas langs de Huisdreef bracht een paartje dodaarsjes 2 jongen groot.
Deze waarnemingen zijn wel bewijzen dat SBB met de retentie van water op deze weilanden ook goede zaken voor de vogels doet.
Op zondag 15 juli om 09.15 uur had John Korebrits het geluk om een jonge opvallend licht bruin getinte reegeit in prima conditie te mogen aanschouwen in het Prinsenbosch: "*Ik sloeg met de fiets vanaf de weg tussen Chaam en Gilze linksaf de geasfalteerde bosweg in die uiteindelijk overgaat in de St. Annadreef in het Ulvenhoutse bos. Na een paar honderd meter, links van mij, aan de Chaamse kant van deze bosweg dus, stond zij ongeveer 15 à 20 meter van de weg in het hoge gras, nieuwsgierig met haar hoofd en schouderpartij er net bovenuit, naar mij te kijken. Ze maakte aanstalten om weg te gaan, maar stopte een paar keer, op haar hoede maar zeker niet in paniek, om opnieuw mijn richting in te kijken. Toen er een luidruchtige wielerclub aankwam maakte zij zich definitief uit de voeten het bos in*".

Op 24 juli om 22.00 uur 's avonds vond John van Raak op het fietspad bij het Rondven op de Strijbeekse heide twee juveniele levendbarende hagedissen. Kennelijk warmden ze zich aan de steentjes in het fietspad. Lengte inclusief staart omtrent 6-7 cm. Bijgaand de foto die John van de hagedisjes maakte.

levendbarende hagedis

Het Ossengoor ontwikkelt zich tot een observatiepunt voor roofvogels van formaat. Eind juli werden hier soms 8 buizerds bij elkaar gezien, maar ook havik, sperwer, torenvalk, boomvalk en zelfs de zeldzame wespendief hoorden tot de waarnemingsmogelijkheden.
Langs het fietspad tussen Chaam en Gilze ontdekte Theo Schutte weer enkele groeiplaatsen van de cantharel. Met enige moeite ontfutselde Frank Degenaar de juiste vindplaats. We hopen dat dit niet om culinaire redenen was.

Vogels in de bebouwde kom
Een snel groeiend aantal mensen vinden natuur in hun tuin belangrijk. Steeds meer "vogeltuinen" en vijvers missen hun uitwerking niet op zangvogels zoals merel, heggemus, roodborst, zanglijster en winterkoning. Deze trekken dan weer roofvogels aan zoals de sperwer maar ook bos- en ransuilen worden steeds vaker in de buurt van de dorpen gezien.
Worden de tuinen wat ouder dan zijn grote bonte specht en boomkruiper vaak geziene gasten.

groene specht

Ook Rode Lijstsoort de groene specht wordt steeds vaker foerageerend vlak tegen de bebouwde kom gezien.

cantharellen

Roofvogels en uilen
Op maandag 25 juni een merkwaardig verschijnsel. Op een paaltje in de Bleeke Heide zat een boomvalk zonder de kenmerkende rode broek. Normaliter hebben alleen jongen geen rode broek maar 25 juni is te vroeg voor jonge boomvalken. Eind juni en juli komen er overigens vaak boomvalken boven de Bleeke Heide jagen, waarschijnlijk aangetrokken door de vele libellen en zwaluwen. Een broedgeval in de nabije omgeving lijkt inmiddels waarschijnlijk.
We krijgen wel meer waarnemingen binnen dat sperwers zich werkwaardig gedragen. Een voorbeeld hiervan komt van J. van Hellemond aan de Oude Strumpt in Ulicoten. Hier klampte een sperwer zich al hangend vast aan een huiszwaluwennest met jongen en trachtte zo de jongen te bemachtigen.
Zowel in 't Broek als op de Bleeke Heide kon men in de tweede helft van juli genieten van uitgevlogen nesten luidruchtige, jonge torenvalken.
De vlinderwerkgroep zag op zaterdagmiddag 21 juli een paartje wespendieven boven de Staatsbossen van Chaam. Door het veranderde bosbeheer wordt dit bosgebied steeds geschikter voor deze zeldzame roofvogels.
Wil Luijff ontdekte begin augustus een uitgevlogen nest haviken in een bosje ten zuiden van de Bleeke Heide.
Henk Laarhoven zag begin augustus 4 boomvalken en een wijfje bruine kiekendief boven de Rechte Heide, waar langs natuurontwikkelingsproject de Lei ook nog eens 6 kleine zilverreigers foerageerden. Boven 't Broek kon je tijdens de mooie dagen in augustus regelmatig een wespendief observeren.
Hoewel de soort in Nederland momenteel onder grote druk staat werden in de maanden juni en juli op veel plaatsen pal tegen de bebouwde kom van Chaam steenuilen gezien en gehoord. Langs de Zevenhuizenbaan kon je begin augustus elke avond jonge ransuilen horen.

(Nacht)vlinders
Frank Cornelissen zag op 3 juli aan de Gilzeweg in Chaam een kolibrievlinder op de liguster.
In 't Broek werden op 26 juli in de hele vroege ochtend op een gemaaid grasland twee nachtvlinders (bewegingloos maar niet dood) gezien. Ze waren vrij groot (doorsnee dagvlinder) en waren van boven zebra-achtig donkerbruin en licht gestreept. Een had rode kop. Beide rood achterlijf en rose achtige ondervleugels. Informatie bij Frans Vermeer leerde dat het de bruine beervlinder betrof.
Op meerdere plaatsen werden in juli koninginnepages gezien, vaak op vlinderstruiken. Zo kregen we op 26 juli een opgetogen mailtje van de familie Johan Pals en Sonja Vrijenhoek: "*Aangezien we op dit moment bijna "wonen" in onze vlinderstruiken, missen we niets van de bezoekers die in grote getale de Gilzeweg aandoen, helemaal in extase waren we alle vijf van een koninginnepage afgelopen zondag (we zijn nu pas bekomen) die ons ongeveer 3 kwartier van zich liet genieten! Uiteraard hebben we deze prachtige vlinder druk gefilmd en foto's gemaakt, maar die geven niet weer wat je op zo'n moment beleeft*."
In de laatste weken van juli vlogen er in 't Broek ook vele tientallen landkaartjes. Begin augustus vlogen er langs de bermranden van de Bleeke Heide meerdere argusvlinders.
Frank Degenaar was een van de eersten die in de gaten had dat de eertijds heel algemene kleine vos geweldig snel in aantal achteruit ging. De laatste jaren worden ze nauwelijks meer gezien. Is het toeval dat juist Frank een levend ex. in zijn huis aantrof. Ook Dick Klees en John van Raak hadden deze zomer een ex. in hun tuinen. Henk Laarhoven zag op 10 juli een bruine eikepage in zijn tuin.

Met dank aan allen die de moeite namen hun waarnemingen door te geven, Iedereen kan zijn waarnemingen, liefst via email, doorgeven aan:
Johan Schaerlaeckens,
Blokkenweide 18, 4861 BN Chaam.
Email: schaerl@concepts.nl

koninginnepage

Werken op de Bleeke Heide

De zandweg langs het staatsbosbeheerreservaat De Bleeke Heide is zodanig ingericht dat een hele brede berm wordt vrijgehouden waar de begroeiing wat kan verruigen. Dit komt ten goede aan plant en dier.

Nu is afgelopen winter gebleken dat wanneer het zandpad door regenval slecht wordt, deze berm vaak misbruikt wordt door motorcrossers of door terreinwagens. Om dit te voorkomen werd al een greppel gegraven maar dit bleek als hindernis niet afdoende. Op zaterdag 11 augustus is door een werkploeg van Mark en Leij een morgen besteed om met Edwin van Meel van Staatbosbeheer voor een betere oplossing te zorgen.
Er zijn extra rasters geplaatst wat ervoor moet zorgen dat het veel moeilijker wordt om de bewuste berm oneigenlijk te gebruiken. Met een adhoc-werkploeg van een man of tien bleek het karwei in een paar uurtjes geklaard. Nu maar hopen dat deze maatregel, gecombineerd met het aanstaande toegangsverbod voor gemotoriseerd verkeer, resultaat heeft.

Overleg

Binnenkort heeft het bestuur van Mark en Leij weer structureel overleg met Staatsbosbeheer (3 oktober) en de gemeente Alphen-Chaam (10 oktober). Onze leden zijn steeds welkom onderwerpen bij het bestuur in te dienen die ze graag besproken willen hebben.

In eerste instantie moet het daarbij natuurlijk wel gaan om de belangen van natuur, milieu en landschap. In onze volgende nieuwsbrief brengen wij verslag uit hoe deze besprekingen verlopen zijn.
Met Waterschap Mark en Weerijs zullen we binnenkort enkele Chaamse beken bezoeken om te praten over het meest gewenste beheer en onderhoud. Erg belangrijk, vooral nu zeldzame libellen zoals bosbeekjuffer spectaculair toenemen. Bij dit overleg zijn ook het Hoogheemraadschap en Natuurmonumenten aanwezig.
Bij Natuurmonumenten hebben we aangedrongen op meer structureel onderhoud en beheer van hun eigendommen in het Chaamse Bekengebied.

Mark en Leij

Staatsbosbeheer in de Baronie van Breda

Na afloop van het formele gedeelte van de jaarvergadering zal Anton van Haperen een lezing houden onder de titel: "Staatsbosbeheer in de Baronie van Breda".

Anton van Haperen is ecoloog en sinds begin dit jaar in West-Brabant werkzaam als projectmedewerker belangbehartiging in West-Brabant. In zijn lezing zal hij uitleggen hoe Staatsbeheer georganiseerd is en werkt in West-Brabant. Daarbij zal het niet alleen gaan over de interne organisatie, maar ook over de positie van Staatsbosbeheer in het maatschappelijk krachtenveld en hoe Staatsbosbeheer aankijkt tegen allerlei vraagstukken die te maken hebben met het bos- en natuurbeheer en het buitengebied. Na afloop van de lezing is er alle gelegenheid om vragen te stellen over Staatsbosbeheer en zaken als de samenwerking met Mark en Leij en andere natuurinstanties.

staatsbosbeheer

Terugblik: fietsen langs de kapellekes

De jaarlijkse fietstocht vond deze keer plaats op 24 juni, een uitgelezen dag: lekker warm en geen wind! In de loop van de morgen vertrokken de 70 deelnemers groepsgewijs onder leiding van een voorrijder via de Chaamse Bossen richting Poppel.

Het eerste uur werden al tien kapelletjes genoteerd, dus de tocht deed zijn naam eer aan. Het zouden er die dag nog veel meer worden.
Op het stukje Aa-vallei route dat tussen Poppel en Weelde werd gevolgd vonden we bij een archeologische site een mooie smoes om even te stoppen om de zitvlakken tot bedaren te brengen.

Daarna was het niet ver meer naar de molen in Weelde waar de lunchpakketten uitgereikt werden door het cateringteam van Elly Cornelissen.
Hier viel van alles te beleven, want behalve de prachtig gerestaureerde molen die speciaal voor Mark en Leij in bedrijf was gesteld en helemaal bezichtigd mocht worden, was hier gelegenheid om het schitterende heemkunde museum te bezoeken. Molen en museum worden door een groep enthousiaste liefhebbers meer dan keurig onderhouden.
De fietsers namen hier ruim de tijd zodat alle groepen bij elkaar kwamen en het een gezellige, drukke boel werd. Groepsgewijs ging het weer verder, eerst naar het voormalig spoorlijntje bij Weelde Statie waar in het verleden maar liefst 24 sporen naast elkaar hebben gelegen. Vandaag de dag rest nog het fietspad het "Bels Lijntje" en een mooi stukje natuurgebied met vele plantensoorten die eigenlijk in onze streek niet voorkomen, maar waarvan de zaden indertijd door de treinen hier zijn gebracht.

Verder ging het naar het heerlijke rustieke Zondereigen waar we de landsgrens weer passeerden. Aan de Hoogstratensebaan vonden we onder de notenboom op het terras van café Den Baroes nog een plekkie voor een heerlijk koel biertje.

Het laatste stukje was een makkie; eenmaal voorbij Ulicoten was de kerk van Chaam, met aan de voet café Bellevue, weer in zicht. Hier werd op het terras de tocht passend afgesloten.

Frank Degenaar

Vlinderwerkgroep onderzoekt nachtleven

Onder de deskundige leiding van onze Belgische vlinderexpert Alex Riemis heeft de vlinderwerkgroep zich nu volledig in het nachtleven gestort.
Vrijdagavond 17 augustus waren een tiental leden present op het voormalige spoorlijntje bij Weelde-Statie. Onze eerste kennismaking met de nachtvlinders in de streek.

De vlinders werden gelokt door het licht van een felle kwikdamplamp, gevoed door een aggregaat.
En natuurlijk werd er ook gestroopt. Behalve met licht kun je nachtvlinders namelijk ook lokken met een mengsel van stroop, bier, honing en rum. Een smakelijk brouwseltje, waar ook nog een druppeltje amylacetaat aan werd toegevoegd, een sterk ruikende geurstof.
Dit goedje werd in de omgeving op boomstammen en zo gesmeerd.
De ene vlinder na de andere kwam aanvliegen, soms opvallend gekleurd of juist prachtig gecamoufleerd.

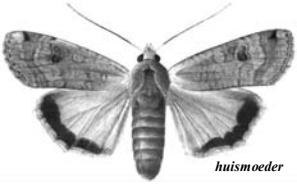
huismoeder

We telden zo'n 33 soorten waaronder het gamma-uiltje, kleine beervlinder, huismoeder, agaatvlinder, zomervlinder en eikeprocessierupsvlinder. Dankzij Alex konden we alle soorten op naam brengen.
Al met al een boeiende en leerzame avond die zeker voor herhaling vatbaar is.

John van Raak

nachtvlinders en licht
Nachtvlinders oriënteren zich op natuurlijke lichtbronnen zoals de maan. Als ze in een bepaalde richting willen vliegen, houden ze een vaste hoek aan met deze lichtbron.
In de vrije natuur werkt dit prima. De maan staat immers heel ver weg en daarom vliegen de vlinders steeds in dezelfde richting.

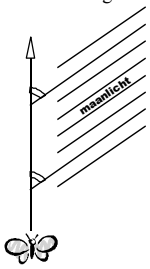

Een felle mensenlamp geeft dan problemen, want die is veel dichterbij. De vlinders oriënteren zich dan op deze "maan" en proberen hun vliegrichting te behouden door ook hier een vaste hoek met de lichtbron aan te houden. Het resultaat is dat ze in steeds kleinere spiralen naar de lamp toe vliegen.

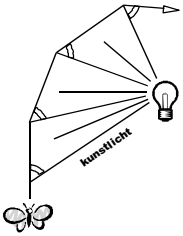

Bij de lamp aangekomen is het licht zo fel dat het voor de vlinders "dag" is geworden. En dat betekent voor een nachtvlinder; rusten en jezelf verbergen.

Planten-werkgroep

De plantenwerkgroep inventariseert iedere donderdagavond zogenaamde blinde kilometerhokken. Deze kilometerhokken zijn door Floron (Floristisch onderzoek Nederland) aangewezen als gebieden waar nog nooit naar de wilde flora is gekeken.

Opvallend zijn de verschillen in typen wegbermen. Daar waar veel voedingsstoffen (stikstof en fosfaat) beschikbaar zijn in de bodem, domineren grassen en ruigtekruiden zoals gewone berenklauw en fluitekruid. De bermvegetatie is ook hoog en vormt een dichte begroeiing. In dergelijke omstandigheden krijgen veel bloeiende planten zoals gewoon knoopkruid en duizendblad geen kans. Een wat voedselarmere berm wordt gekenmerkt door veel meer bloeiende plantensoorten.
Ook zijn dergelijke bermen veel kleurrijker en worden meer insectensoorten en kleinere zoogdieren aangetroffen. Sommige wegbermen vormen zelfs fraaie relicten van de vroegere uitgestrekte woeste heidevelden. Zelfs struikheide komt dan nog voor.

Opvallend was dat in bepaalde kilometerhokken rond Chaam geregeld Grote pimpernel werd aangetroffen. Tussen de maïs staat dikwijls glad vingergras. Zeer opvallend is dat een soort als wilde peen niet wordt gevonden, een soort die in het westelijk deel van West-Brabant, geregeld voorkomt.

De plantenwerkgroep zal tot eind september doorgaan met inventariseren. Belangstellenden zijn daarbij altijd welkom.

Reinier van Nispen

Dialezing over onze roofvogels

Op vrijdag 23 november geeft Jan van Diermen een lezing over onze roofvogels. Alle soorten zullen daarbij de revue passeren, maar de nadruk zal liggen op de sperwers en de haviken. De lezing wordt gehouden in Bellevue, aanvang 20 h.

Sperwers in het cultuurlandschap
De vraag: "*Hoe gaat het tegenwoordig met de roofvogels?*", wordt meestal beantwoord met; goed! Met dat antwoord wordt dan bedoeld dat er nu meer zijn dan vroeger, dat ze veel jongen krijgen, dat er weinig afgeschoten worden of dat er geen nesten worden uitgehaald.
Dus goed betekent: veel dieren die veel jongen krijgen waarvan er maar weinig dood gaan, zou je denken. Maar of het in ecologische zin wel zo eenvoudig ligt?

sperwer

Aan de hand van een sperwerpopulatiestudie in Oost-Brabant, worden de vele haken en ogen aan het kijken naar de natuur en het vormen van een oordeel daarover besproken. De wisselwerking tussen roofvogelsoorten onderling, hun prooidieren, hun habitat en de mens passeren de revue.

Sperwers namen vanaf 1981 in aantal toe in het studiegebied. Naarmate er meer kwamen, leefden ze korter en kregen steeds minder nakomelingen. Uiteindelijk nam de populatie broedvogels weer af en bleef steken op een niveau dat tijdens de sterke populatiegroei van midden jaren tachtig ruim werd gepasseerd.
Een beetje terug naar af? Nee, de situatie nu is heel anders dan twaalf tot vijftien jaar geleden, dat is alleen niet aan het aantal sperwers af te lezen. In de lezing wordt geprobeerd een beschrijvende diagnose te geven van hoe het met roofvogels gaat. Waarnemen blijkt dan maar moeilijk verenigbaar met oordelen. Dus een kort antwoord op de vraag hoe het met de roofvogels gaat .... ?

Jan van Diermen

Mark en Leij op Internet

Mark en Leij heeft met graagte gebruik gemaakt van het aanbod van Theo Schutte om een interessante website voor Mark en Leij te ontwikkelen. Theo zal samen met Joost van den Ouweland en Guus Degenaar medio september hiermee beginnen.

De site legt natuurlijk uit wat Mark en Leij is en waar het voor staat zoals de doelstellingen en het werkgebied van de vereniging. Verder zal er naast de gebruikelijke Homepage een beschrijving komen van de diverse werkgroepen en hun activiteiten, een "laatste nieuws" rubriek met daarop onder andere bijzondere waarnemingen en laatste ontwikkelingen, een "form" met de mogelijkheid waarnemingen door te geven, een overzicht van alle excursies, lezingen, fietstochten en wandelingen, een "jeugdsite" met aangepaste info ezovoort.
De tijdsduur van het geheel wordt door de werkgroep ingeschat op 3 tot 5 maanden, afhankelijk van hoe gecompliceerd ze het willen bouwen.

Mark en Leij

Jaarvergadering

Even ter herinnering: 26 oktober houdt onze vereniging haar jaarvergadering in Bellevue om 20uur.

Na het officiële gedeelte natuurlijk weer een interessante lezing: Grote delen van de natuurgebieden in onze streek zijn eigendom van Staatsbosbeheer. Ook natuurgebieden in ontwikkeling zoals de Bleeke Heide, 't Merkske en Plan Eindegoor zijn of komen in beheer bij SBB. Hoe gaat SBB met al deze gebieden om? We hebben beleidsmedewerker Anton van Haperen van SBB bereid gevonden een antwoord te geven op deze vragen. De lezing zal om ongeveer 21.00 uur beginnen.

Lezing over de reconstructie

De lezing over de Reconstructie belooft een bijzondere te worden. Bijzonder omdat de Reconstructie, ofwel de revitalisering van Noord-Brabant, misschien wel gaat bepalen hoe Noord-Brabant er in de toekomst uit gaat zien: Meer ruimte voor natuur en water, een gezonde landbouw, een schoner milieu, een aantrekkelijk landschap voor bewoner en recreant en het scheppen van nieuwe economische dragers.

Nol Verdaasdonk en Anton van Haperen zitten namens natuur in de Reconstructiecommissie de Baronie. Niemand beter dan zij kunnen uitleggen wat de Reconstructie inhoudt en wat de gevolgen zullen zijn voor natuur, milieu en landschap in de Baronie. Omdat het onderwerp zo belangrijk is geven we hieronder alvast een voorzet wat ons te wachten staat.
Dit project, ook wel Reconstructie genoemd, moet het buitengebied van Oost- en Midden-Brabant klaarstomen voor de 21e eeuw. Deze revitalisering vindt niet alleen plaats in Oost- en Midden-Brabant maar ook in de Gelderse vallei, Oost-Gelderland, Oost-Overijsel en Noord-Limburg. Kortom, in alle gebieden met een hoge veedichtheid.

Waarom?
Directe aanleiding voor de Reconstructie is de varkenspestepidemie van 1997. Die epidemie heeft genadeloos een aantal onvolkomenheden blootgelegd op het gebied van diergezondheid, milieu, natuur, recreatie en infrastructuur. Op landelijk niveau heeft dat geleid tot een concept Reconstructiewet Concentratiegebieden Zandgronden.
Deze wet wil de omgevingskwaliteit verbeteren en de leefbaarheid en de sociaal-economische structuur van het platteland versterken. De Reconstructiewet zal per 2002 ingaan voor 12 jaar.

Zones
Om de bestaande ruimte beter te verdelen, zal het Brabantse buitengebied worden verdeeld in verschillende zones: landbouwontwikkelingsgebieden, verwevingsgebieden en extensiveringsgebieden. In extensiveringsgebieden hebben natuur, landschap, water, recreatie en wonen voorrang. Hier is alleen ruimte voor extensieve landbouw. In landbouwontwikkelingsgebieden liggen juist kansen voor de agrarische sector, hier is groei van bedrijven mogelijk. Verwevingsgebieden tenslotte hebben een bont patroon van landbouw, natuur, wonen, recreëren en werken.

Regionale Commissies
Ondertussen werken zeven regionale commissies in Noord-Brabant aan reconstructieplannen. Alle betrokkenen uit het gebied hebben zitting in deze commissie: agrariërs, waterschappen, ondernemers op het gebied van recreatie en toerisme, terreinbeheerders, vertegenwoordigers van milieuorganisaties en gemeenten. Bij het opstellen van plannen vormt het provinciale koepelplan het uitgangspunt. In dit plan geeft de provincie Noord-Brabant aan wat zij de komende twaalf jaar van de reconstructiecommissies verwacht.

De Baronie
De Baronie is een streek waar de problemen niet eenduidig van karakter zijn: intensieve veehouderij in Baarle-Nassau, Alphen en Chaam en intensieve boomkwekerij in Zundert en Rucphen. Iedere regio vraagt daarbij om eigen specifieke oplossingen. Bij die invulling zal de Reconstructiecommissie onder meer gevoed worden door drie zogenoemde klankbordgroepen. Deze klankbordgroepen zijn georganiseerd naar gemeentegrenzen. Een van die drie klankbordgroepen is Baarle-Nassau/Alphen-Chaam waarin namens natuur drie Mark en Leij leden zitting hebben genomen. Wat natuur betreft kenmerkt De Baronie zich door een beekdallandschap met graslanden, hooilanden en kleine landschapselementen. Daarnaast zijn er hoge zandruggen met cultuurgrond, bossen en heide. De Ecologische Hoofdstructuur bestaat uit 744 hectare natuurontwikkelingsgebied (waarvan 144 gerealiseerd), 2.757 hectare reservaatsgebied (726 gerealiseerd) en 828 hectare beheersgebied. Momenteel is de landbouw de grootste werkgever van De Baronie. De Baronie telt 2.604 agrarische bedrijven. Het areaal landbouwgrond neemt af en raakt versnipperd onder invloed van stadsuitbreidingen en realisering van de Ecologische Hoofdstructuur. Veel boeren en tuinders willen zich richten op de primaire agrarisch productie maar door de sterke verwevenheid in De Baronie is dit niet voor alle bedrijven weggelegd. Het gevarieerde landschap biedt echter ook kansen bijvoorbeeld op het gebied van verkoop van streekeigen producten en recreatie. Ook op het gebied van natuur zijn er problemen. Zo komt de realisering van de Ecologische Hoofdstructuur niet snel genoeg van de grond. Verder is de natuur in De Baronie versnipperd en verdrogen natuurgebieden als gevolg van drinkwaterwinning, versnelde waterafvoer en stadsuitbreiding. Toch zijn de kansen op herstel goed, menen deskundigen.

Erfbeplantingsproject Samen voor Groen

Het idee van een project Samen voor Groen is ontstaan tijdens de afsluiting van de ruilverkaveling Alphen en Riel. Door een gezamenlijke aanpak van de landinrichtingscommissie. ZLTO, natuurvereniging Mark en Leij, ABC-Milieugroep, Bijenhoudersvereniging, Brabants Landschap en gemeente Alphen-Chaam is toen een product ontwikkeld en uitgevoerd dat, gezien de animo, zeer aansprak.

Meer dan 100 deelnemers waren enthousiast over hun deelname aan het erfbeplantingsproject. Via mond-tot-mondreclame kwamen al snel de eerste aanvragen vanuit andere delen van de gemeente binnen. In overleg met de landinrichtingscommissie Ulvenhout-Galder is een soortgelijk project rondom Galder en Strijbeek uitgevoerd met bijna 60 deelnemers.
Nu de landinrichtingscommissie voor de ruilverkaveling Baarle-Nassau (waarin het grondgebied van de voormalige gemeente Chaam ligt) haar medewerking heeft toegezegd is het gebied rondom Chaam aan de beurt.

Mogelijkheden
Alle belanghebbenden binnen de ruilverkaveling Baarle-Nassau op grondgebied van de gemeente Alphen-Chaam ontvangen binnenkort een nieuwsbrief met hierin de mogelijkheden van het project.
De regeling in het kort is als volgt:
- De deelnemer ontvangt gratis alle bomen, struiken en hulpmiddelen (boompalen e.d.).
- De gemeente draagt 50 % aan de plankosten a f 500,- bij.
- De deelnemer ontvangt vanuit de gemeente subsidie op kavelgrensbeplanting: fl 25,- per boom en fl 1,- per struik.
- De deelnemer kan gratis een poel laten graven.
- De gemeente verzorgt eventuele aanlegvergunningen.

Uiteraard geschiedt deelname op vrijwillige basis. Voor deelname geldt een aantal voorwaarden:
- De beplanting betekent een landschappelijke verrijking.
- De beplanting wordt minimaal 8 jaar in stand gehouden;
- De soortenkeuze past in het landschap.
- Uitsluitend inheemse boom- en struinsoorten worden gebruikt.
- De locaties voor poelen moeten voldoende levenskansen bieden aan amfibieën.
- De landinrichtingscommissie kan instemmen met de plannen (in verband met plan van toedeling).

Belangstellenden kunnen zich tot **1 oktober 2001** aanmelden. Levering van de bomen, struiken en hulpmiddelen zal in het najaar van 2001/ voorjaar 2002 plaatsvinden. Deelnemers dragen zelf zorg voor de aanleg van de beplanting.

Overeenkomst
Alle beplanting die in het kader van dit project wordt aangelegd, wordt aangemerkt als “vrij groen”. In het convenant Samen voor Groen zijn de voorwaarden en intenties omschreven. U kunt dit convenant inzien op het gemeentehuis Alphen.
Deze nieuwe aanplant zal niet positief bestemd worden in een bestemmingsplan. Ook zullen de gerealiseerde landschapselementen geen invloed hebben op de bestemming van het gebied waarin het element is gelegen. Met andere woorden, er zal geen planologische schaduwwerking van uit gaan.
De gemeente zal het nieuwe groen registreren aan de hand van een door de deelnemer ondertekend standaardformulier, tezamen met een plantekening.
Voor de verwijdering van de elementen na de minimale instandhoudtermijn van 8 jaar zal geen kap- of aanlegvergunning worden vereist. De voorgenomen verwijdering moet wel schriftelijk worden gemeld bij de gemeente. Dit in verband met de registratie van het vrije groen.
Men kan zich opgeven door een coupon op de post te doen. Vervolgens komt een hovenier langs om samen met de aanvrager een plan te maken. De bomen, struiken en boompalen worden aangeleverd en het planten kan beginnen. Een loonwerker komt de poel graven.

In de voorgaande twee projecten zijn de volgende hoeveelheden gerealiseerd:
- 160 deelnemers
- 73.000 struiken
- 7,5 km haag
- 2.350 bomen
- 580 fruitbomen
- 9 poelen

De meest favoriete boom is de Hollandse linde (inclusief leilinden), de meest geplante fruitboom is de Sterappel, als haag is Beuk het meest gebruikt en de Gelderse roos is een veel toegepaste struik.
De resultaten zijn nu al duidelijk zichtbaar in het buitengebied. Op veel plaatsen vallen de nu nog bleke boompalen op. Op termijn zal de beplanting een wezenlijke bijdrage leveren in het landschapsbeeld en vorm geven aan erven en tuinen.

Voor inlichtingen kunt u contact opnemen met Frans van Zijderveld, telefoon 013-508.66.66.

Jeugdkamp op Internet

Corrie van Haperen en John van Raak hebben hun foto's van het Jeugdkamp 2001 in Riel op Internet gezet. Wie ze wil bekijken moet eventjes een van onderstaande adressen intypen:

foto's van Corrie:
http://www.community.webshots.com/album/19712235iKQHKdBosV
foto's van John:
http://www.community.webshots.com/album/20124957NZyEiWbJHT

Sorry voor de lange en moeilijke adressen, die hebben we echt niet zelf verzonnen. De foto's worden trouwens al druk bezocht.
Wil je er afdrukken van bestellen, neem dan kontakt op met John van Raak, telefoon 0161-491803, email jvanraak@concepts.nl

DSH bedankt!

Het kamp van onze Jeugdgroep stond dit jaar in het teken van de streekhistorie. Een van de leukste activiteiten daarbij was het zoeken naar "schatten" met echte metaaldetectors.

De pot met goud werd niet gevonden, maar wel kwamen er allerlei voorwerpen uit het verleden aan het licht. Zoals vier muntjes, waarvan het oudste uit de late middeleeuwen dateerde. Verder kogels en stukken van granaten en nog veel meer.

De detectors werden geheel gratis aan de Jeugdgroep beschikbaar gesteld door Ruud de Heer van Detection Systems Holland.
DSH importeert en verkoopt een ruim assortiment aan detectors voor allerlei toepassingen.

Wil je meer weten over het zoeken met een detector en over wat je dan zoal kunt vinden, kijk dan eens op onderstaand Internet-adres:

http://www.metaaldetectors.nl/

Activiteiten: grote interesse

De eerste activiteiten van Mark en Leij werden goed bezocht. De zondagwandelingen trokken, ondanks het slechte weer, veel belangstelling.

Frank Degenaar en Wim Cornelissen mochten op 2 september meer dan 25 wandelaars begeleiden bij de wandeling over de Regte Heide, waar iedereen heel enthousiast was over de natuurontwikkeling tegen het riviertje de Leij. Het kopje koffie na afloop bij Victor in Bellevue was weer ouderwets gezellig.

Frans Vermeer wandelde op zondag 9 september via de Hoogmoerheide in Merksplas naar de Kasteeltjes en het Zwarte Water. Het slechte weer mocht niet beletten dat er zich vijftien wandelaars aanmeldden. Deze wandelingen leverden ook weer enkele nieuwe leden op.

Op donderdag 6 september was het weer Groen Caféavond in Bellevue. Bijna 30 leden inventariseerden waar er kansen in het buitengebied liggen die in het kader van de Reconstructie gerealiseerd zouden kunnen worden.
Op 25 september worden die voor de gehele Baronie geïnventariseerd waarna Nol Verdaasdonk en Anton van Haperen kansrijke zaken, al dan niet als project, zullen indienen in de Reconstructiecommissie. Nol en Anton zitten namens natuur en milieu in de Regionale Uitwerkingscommissie van de Baronie.

Mark en Leij

Verstopt! Wie niet weg is….

Ergens achter of onder, met je adem in, je niet verroerend. Wie heeft er niet met kloppend hart afgewacht of hij gevonden werd of kon rennen om zich "buut-vrij" te melden. Verstoppertje speel je als kind, met het groter worden verwerp je dit tijdverdrijf als kinderachtig. En al helemaal in onze tijd waar iedereen de noodzaak wordt ingepeperd om zich te profileren, te adverteren, kortom gezien te worden. Die boodschap in turbotaal verpakt luidt: "Speel jezelf in de picture, want met een low-profile ben je een looser!"

Behalve als je van "low-profile" je beroep maakt. Dan heet je spion, en dat is weer uitermate interessant en spannend. Soldaten die zich verstoppen, heten gecamoufleerd, en wij…

Wij doen er veel meer aan dan dat we denken. Want al dat profileren bestaat vooral uit duidelijk waarneembare zaken met het doel een indruk te vestigen. In feite is deze misleiding een verbeterde vorm van verstoppen. Maar een techniek die niet nieuw is. Kijk maar eens mee, naar wat eeuwen evolutie voor staaltjes voort gebracht hebben.

Dieren zijn actief op zoek naar voedsel. Wanneer dreigt dat ze zelf tot voedsel zullen dienen, proberen ze daaraan te ontsnappen. Dat kost een hoop energie. Energie die weer aangevuld moet worden. Logisch dat er talloze strategieën zijn ontwikkeld om met zo min mogelijk energieverlies aan je belager te ontkomen.
Je kunt dan kiezen tussen rennen of verstoppen. Allebei een vorm van verdwijnen. Het laatste is dikwijls geperfectioneerd, maar het principe is ongewijzigd; val niet op! Goede kans dat je daardoor over het hoofd gezien wordt, wat al dat vermoeiende vluchten uitspaart.

Maar ook de tegenpartij die bedacht heeft dat al dat inspannende najagen makkelijker moet kunnen komt bij dezelfde oplossingen uit.

Een krab tussen de kiezelsteentjes

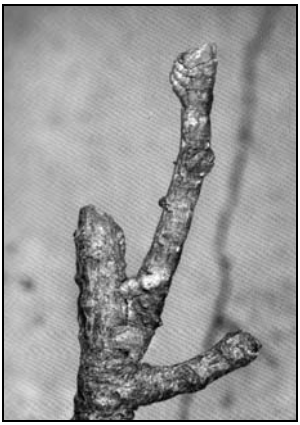

De rups van een nachtvlinder, vermomd als takje

Lui aangelegde jagers kunnen, door verstopt op een strategische plek af te wachten tot hun prooi vanzelf langs komt, ook aan de kost komen. Een roofdier met minder geduld, maar ook weer niet stom, gebruikt camouflage om zijn prooi ongezien te besluipen. De voorbeelden zijn legio. Hier slechts een paar toepassingen zoals die voor verschillende doelen worden gebruikt.

Indien verschuilen de kunst is van het niet gezien worden, dan is de simpelste manier ergens achter gaan zitten.
Actief als jager, sluipend van dekking naar dekking, of passief als prooi, niet verroerend afwachten.
Dieren die verstoppen in hun evolutie tot een overlevingsstrategie probeerden uit te bouwen zijn zichzelf gaan aanpassen door vorm, kleur, of patroon aan de omgeving om zo niet opgemerkt te worden. Nogal wat nachtvlinders zijn ware meesters in het ontwikkelen van schut-

kleuren gebleken. Waarbij bijvoorbeeld niet alleen de schors van de boom waarop ze bij voorkeur zitten wordt nagebootst, maar zelfs de korstmossen die veel op zulke bomen voorkomen in hun kleurenpatroon is opgenomen.

In plaats van niet op te vallen kun je ook een valse indruk wekken. Zo zijn er rupsen die open en bloot op bladeren zitten, maar door hun vorm en kleur op een oninteressant vogelpoepje lijken. Veel dagvlinders hebben prachtig gekleurde vleugels. Zodra ze die dichtslaan, zijn plots alle kleuren verdwenen en blijft er een goed gecamoufleerd "dor blad" achter. Alsof ze ineens verdwenen zijn.
Bidspinkhanen maken ook graag gebruik van misleiding. Er zijn er die op bloemen, zaadpluis of stengels lijken. Wee het insect wat zijn vergissing te laat bemerkt. Bidsprinkhanen zijn immers geduchte insecteneters.
Wat de jager gebruikt wordt ook door de bejaagden gebruikt. Wandelende takken en de tropische wandelende bladeren zijn bekende voorbeelden. Maar ook in ons land zijn er heel wat rupsen die voor takjes proberen door te gaan. En met succes.

Met een goed aangepaste kleur ben je natuurlijk wel beperkt. Verlaat je de omgeving waaraan je aangepast bent dan val je mogelijk alleen maar extra op. Een manier om dit probleem het hoofd te kunnen bieden is je kleur gewoon telkens aanpassen aan de omgeving, als een kameleon. Minder bekend zijn inktvissen of platvissen zoals rog, schol, bot of tong, die door hun pigmenten te variëren zich wisselend kunnen aanpassen aan de kleur van de bodem waarop ze gaan liggen.
Een principe wat veel toepassingen kent is de eigen vorm onherkenbaar maken door kleine vlekken of strepen die overeenkomen met de achtergrond. De eigen omvang wordt dan gemaskeerd. Een techniek die met een iets ander doel ook in menige jurk wordt toegepast.

De patronen die zonlicht en schaduw op de grond werpen, zijn niet onopgemerkt gebleven. Nogal wat grote dieren maken hier gebruik van. Neem de biggen van het wilde zwijn, of een reekalfje. Liggend op de bosbodem gaan ze op in de omgeving. En dat geldt niet anders voor panter en tijger. Ze gebruiken allemaal dezelfde principes waarop een variant is toegepast. Het lijkt wat op naäpen, in de kunst noemen ze dat "geïnspireerd zijn door"….

Wanneer je zelf geen camouflage kleuren hebt, kun je altijd nog een pak aantrekken. Bijvoorbeeld de larven van kokerjuffers, bekwame bouwers, die van zand of kleine steentjes hele schuilhutten maken. Deze kokertjes hebben zich naast een camouflage functie ook ontwikkeld als beschermende harnassen voor het weke achterlijf.
Er zijn wantsenlarve als die van de stofluis, die zichzelf bedekken met het stof uit de omgeving waarin ze leven. Dat stof plakken ze op rug en poten vast. Een heel brutale variant op een bij elkaar gesprokkeld camouflagepak heeft de larve van de gaasvlieg. Deze leeft van bladluizen die hij met zijn sterke kaken grijpt en leegzuigt. Na de maaltijd presteert deze rakker het om de resten, de lege huidjes, van zijn slachtoffers zonder enige piëteit op zijn rug ter camouflage bij te zetten.

Zo zie je maar dat niet enkel de slachtoffers maar ook jagers zich bekwamen in verstoptechnieken. De coyote die vanuit het dorre gras zijn prooi beloert doet hetzelfde als een ijsbeer in de sneeuw of dicht bij huis de krabspin op een bloem. Goed gecamoufleerd door de kleur van de bloem aan te nemen waarop hij zit, kan hij afwachten met zijn vangpoten wijd open tot "de gebraden duiven" hem bijna letterlijk in de bek vliegen.
De nieuwe trend wordt volgens mij: Niet gezien is kien!

Dick Klees

Een sneeuwhoen in zijn biotoop

Huiszwaluwen in 2001

Weinig gebieden worden zo systematisch op het voorkomen van huiszwaluwen onderzocht als het Mark en Leij werkgebied. Dit jaar hebben Henk Meeuwsen, zijn zus Elly en haar kinderen Nick, Robin en Timo voor de twaalfde keer op rij de huiszwaluwen geteld.
Zij doen dat voor het Sovon, een particuliere organisatie die allerlei vogeltelwerk door vrijwilligers coordineert. Alarmerende berichten over een dramatische achteruitgang sinds de jaren zeventig waren indertijd de aanleiding met de tellingen te starten.

Spannend
Elk jaar vinden ze het weer spannend op hoeveel nesten ze uitkomen en of de toe- of afname per dorp verschilt. Door berichten uit andere telgebieden hielden Henk en Elly rekening met een afname in ons werkgebied. Na een slechte start op de eerste adressen leek het er snel op dat een vooruitgang toch mogelijk was. Na de eerste dag stonden ze op plus vier nesten en dat werd in de loop van de dagen alleen maar meer. Alleen op de laatste dag moesten ze wat van de winst inleveren. Uiteindelijk kwamen ze uit op 435 nesten, een winst van 49 nesten ten opzichte van vorig jaar. Henk had nooit gedacht dat ze na de uiterst lage aantallen van 1996 en 1997 zo snel konden opklimmen naar een aantal dat in de buurt ligt van het record van 1990.

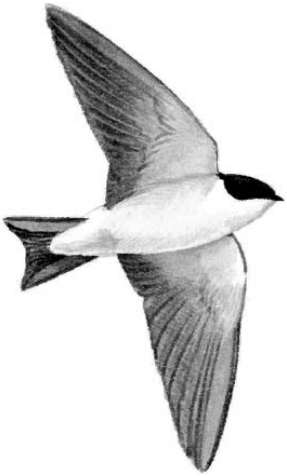

Aantallen en bijzonderheden
Elk jaar zijn er bijzonderheden te melden. Ten eerste is dat het verschil in aantalsverloop in de dorpen (zie tabel). Het aantal nesten in Baarle-Nassau, Chaam, Riel en Ulicoten is verder toegenomen. Chaam is koploper geworden. Ook Alphen boekte dit jaar eindelijk weer een winst, maar is in tegenstelling tot de andere dorpen nog ver verwijderd van zijn hoogste aantal sinds de tellingen. Dit jaar laten juist Gilze en Hulten een (lichte) achteruitgang zien. Bekijkt u de tabel eens goed, want er valt veel meer te ontdekken.

Het record aantal huiszwaluwnesten onder één dak is dit jaar wederom verbeterd. Ulicotenseweg 50 in Chaam verbeterde zichzelf met 3 nesten en kwam uit op 32. De spectaculaire groei van deze kolonie is waarschijnlijk een gevolg van de nabijheid van het reservaatsgebied in de Bleeke Heide. Andere grote kolonies zijn te vinden op Wierkstraat 2 in Hulten, Gilzerweg 55b/c in Chaam, Bredaseweg 27 en Reth 14 in Baarle-Nassau en Haldijk 5 in Ulicoten. Het aantal nesten was resp. 17, 28, 25, 19 en 22.
In Riel vonden ze een heel bijzonder nest. Onder de nok van een dak zat een lamp. Niet echt handig voor een huiszwaluw, want hij hangt in de weg. Voor een tortelduif echter een ideale plek om te nestelen. Een schrandere huiszwaluw had het verlaten duivennest gebruikt als fundament voor zijn eigen nest. Het werd dus een huiszwaluwnest op (of in) een duivennest. De huiszwaluw was oorspronkelijk van plan geweest het nest tot aan de nok door te bouwen, maar was daar halverwege mee gestopt. Het nest was dus nog aan alle kanten open, en zag eruit alsof het zo tegen de nok geplakt kon worden. Heel bijzonder!

Beroep
Wij doen een beroep op al onze leden de familie Meeuwsen te helpen bij hun prachtige werk. Het is namelijk mogelijk dat ze nesten hebben gemist. Simpelweg omdat ze niet overal kunnen komen of een bezoek aan elk (afgelegen) gebouw te veel tijd vergt. Daarnaast hadden ze dit jaar twee dagen slecht weer, wat het tellen bemoeilijkt. Hieronder treft u een lijst aan met adressen waarop ze dit jaar nesten aantroffen. Weet u een adres met huiszwaluwnesten dat niet op deze lijst

voorkomt, laat het dan weten.
U kunt bellen naar mevrouw Meeuwsen-Segers, 013-5081447.
Geef uw naam en telefoonnummer door, het adres waar u de huiszwaluwen (geen gierzwaluwen of boerenzwaluwen) wist te zitten en het aantal nesten. U mag uw gegevens ook doorgeven aan iemand van de Nieuwsbriefredactie, dan zorgen wij dat het op de goede plaats komt.

Alphen
't Sas 3, Baarleseweg 56, 58 en 64a, Haagstuk 23, Hazenberg 17, Hofstade 1, 8, 17, 21 en 38, Kerkakkers 1, Kwaalburg 5, Lindenakker 17, Molendries 2a, Molenstraat 4, Papenakker 11, Schellestraat 8, Terover 11 en 14a

Baarle-Nassau
Bredaseweg 27, 27a en39, Ghil 4, 13 en 14, Groot Bedaf 8 en 10a, Hoogstratensebaan 32 en 34, Nijhoven 4 en 6, Reth 12 en 14, Schootsenhoek 4

Ulicoten
Beemdendreef 3, Chaamseweg/ Hazenberg 23a en 24, Dorpstraat 3, 8, 11, 17, 18, 21 , 23 en 33, Haldijk 5, Kleine Maaijen 8, Oude Strumpt 11 en 12, Wilhelminastraat 2a en 18

Chaam
Baarleseweg 34d, Blokkenweide 18, Bosweg 1, Gilzerweg 55b en 55c, Hoefakker 19 en 24, Horst 19, Kloosterstraat 3a, 12, 14 en 15a, Nieuweweg 3, Oude Bredasebaan 11, Ravenbos 6, Roode Beek 2 en 4, Schuttershoefweg 7, Snijderseweg 3 en 5, Staartenweg 2, Ulicotenseweg 50, Wildertstraat 1a en 23

Riel
't Hoefke 3a, Brakel 2, Brokkenstraat 3, Elleboog 5, Goorweg 4a, 6 en 7, Kaar 1, Kerkstraat 34 en 40, Kwartierlaan 9 en 15, Looienhoek 2, Oude Tilburgsebaan 17, 23 en 25, Schellebaan 2, Spaanse Hoek 2 en 5, Tilburgseweg 13, Veertels 6 en 8, Vijfhuizenbaan 5, 8 en 10, Zandeind 25

Gilze
Bessemeindseweg 10, Brakken 7 en 10, Chaamseweg 11, Hofstad 23, Molenstraat 19 en 29,

Molenschot
Broekstraat 6 en 7

Hulten
Hulteneindseweg 40, Wierkstraat 2

Bedankt
Laten we hopen dat het de huiszwaluw de komende jaren nog beter gaat. Niet alleen omdat we nog ver verwijderd zijn van de aantallen in de jaren zeventig, maar ook omdat het een gezellig dier is om in de directe nabijheid te hebben. De familie Meeuwsen hecht er waarde aan iedereen te bedanken bij wie ze op het erf waren. Henk: "*Zwaluwen tellen is één ding. Mooi weer is een kwestie van geluk hebben. Maar, zonder de enthousiaste reacties en medewerking van de huiseigenaren hielden wij en de zwaluwen het niet vol.*"

Informatie: Henk Meeuwsen

PLAATS	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Alphen	124	80	75	59	70	53	52	48	39	37	28	36
Baarle-Nassau	101	80	97	92	74	65	54	60	68	71	84	97
Chaam	74	56	73	58	42	30	36	38	50	59	92	112
Gilze	13	11	22	11	16	7	5	13	14	22	31	16
Hulten	31	22	11	5	6	7	16	6	14	16	20	18
Molenschot	16	14	10	4	11	8	7	0	0	0	4	5
Riel	42	37	48	57	50	42	34	36	47	46	61	72
Ulicoten	62	53	48	41	42	32	27	30	48	53	66	79
	463	353	384	327	311	244	231	231	280	304	386	435

Nieuw beheersplan bosgebied ‘t Zand

De gemeente Alphen-Chaam beheert ruim 200 ha bos en natuurterrein. Het grootste deel is aanwezig op ‘t Zand bij Alphen.

Voor veel aspecten is een beheersplan nodig. Denk aan het beheer van wegen, riolering, groen en gebouwen. Ook voor bos is een beheersplan gewenst. Juist voor bos: de ontwikkeling gaat langzaam. Het gezegde ‘ Boompje groot, plantertje dood’ gaat voor een groot deel nog steeds op. Juist daarom is het van belang om gedurende vele jaren een gericht beheer te voeren om de doelstellingen te kunnen realiseren.
Het huidige beheersplan is reeds enkele jaren verlopen. Met een subsidieregeling van de provincie Noord-Brabant is nu een nieuw beheersplan opgesteld. Doelstelling van deze subsidie is het stimuleren van geïntegreerd bosbeheer.

Bij veel boseigenaren en – beheerders is de laatste decennia de interesse, soms zelfs de noodzaak, gegroeid om het beheer meer op natuur en bosbeleving te richten.

Inkomsten uit houtoogst blijven echter nog steeds belangrijk en voor een houtimporterend land als Nederland (ongeveer 90 % komt uit het buitenland) ook noodzakelijk.
Hiermee is kort weergegeven waar het bij geïntegreerd bosbeheer om gaat. Het is een beheersvorm die is gericht op de integratie van de bosfuncties natuur, bosbeleving en houtproductie, in willekeurige volgorde.

Geïntegreerd bosbeheer laat geen snelle, grootschalige veranderingen zien. De ingrepen vinden op kleine schaal plaats. Er zijn ook geen standaardoplossingen voor het hele bos. Voor iedere plek wordt, afhankelijk van de situatie en doelstellingen, een gerichte ingreep gedaan. Dit kan variëren van het maken van een kapvlakte van 2.500 m2 tot ‘niets doen’.
In bepaalde delen van het bos krijgt de functie natuur een accent, in een ander deel hout of beleving. In een geïntegreerd bos zijn uiteindelijk in elke m2 natuur- hout – en belevingskwaliteiten aanwezig.

Werkzaamheden bij ‘t Zand

Eén aansprekende doelstelling van het beheer de komende jaren is het verhogen van het aandeel dood hout in het bos. Het dode hout is jarenlang netjes opgeruimd in het bos. Zelfs staand dood hout, ideaal voor onder andere spechten, insecten en zwammen, werd tijdens de houtoogst gewoon voor het nette omgezaagd. Nu zien we dat op ’t Zand heel weinig dood hout aanwezig is. Het bos is nog jong, maar toch mag je meer dood hout verwachten. In de resultaten van het beheer en in de eisen van rijkssubsidies wordt een aantal dode bomen per hectare verwacht/geëist (tenminste 35 % van de oppervlakte moet per hectare bos tenminste 4 dode bomen met een stamdiameter van tenminste 30 cm bevatten). Over vijf jaar zullen controleurs echt het bos ingaan om het aantal dode bomen te tellen (met een minimale dikte van 30 cm). De gemeente zal dus over vier jaar het aantal dode bomen gaan tellen en als die dode bomen er niet zijn, moeten ze dood worden gemaakt. Het ringen van bomen (de boom rondom inzagen en een strip bast rondom weghalen) is een geëigende methode hiervoor. De dode boom kan staand en liggend nog jaren functioneren als schakel binnen het bossysteem.
Het lijkt een extreem verhaal maar met gemiddeld 150 grote bomen per hectare valt het ook wel weer mee.
Ook de stuifwal wordt specifiek genoemd in het bosbeheersplan. Het cultuurhistorische karakter en de aanwezigheid van voornamelijk loofhout, waaronder hele stukken met monumentale eiken, worden met gerichte ingrepen de komende jaren beter zichtbaar gemaakt. Dit kan een opstapje zijn om de hele stuifwal beter te beschermen

Een stukje stuifwal net buiten het bosgebied

De plannen zijn in een excursie voor de politiek en geïnteresseerden nader toegelicht op zaterdag 1 september. Leden van Mark en Leij waren hierbij ook aanwezig.
Een Mark en Leij-detail is dat Sonja Vrijenhoek voor een deel van haar stage (opleiding aan de Middelbare Bosbouw- en Cultuurtechnische School) vele uurtjes op 't Zand heeft doorgebracht. Het is leuk om te zien dat ideeën van haar duidelijk terugkomen in het beheersplan en in de komende jaren worden uitgevoerd (wandelroutes, locatie banken, bosranden, vrijstellen monumentale eiken, aanwezigheid van flora en fauna).

Kortom, de komende decennia zal het gebied zich verder ontwikkelen en zullen de waarden voor de drie functies toenemen. Ook voor de werk- en jeugdgroep van Mark en Leij is er nog genoeg te doen. Ik hoop in de nabije toekomst (dit jaar nog?) te kunnen rekenen op de enthousiaste en soms fanatiek inzet van deze jongens en meisjes.

Voor verdere informatie contact opnemen met Frans van Zijderveld, gemeente Alphen-Chaam
Telefoon: 013-5086661
Email:
f.vanzijderveld@alphen-chaam.nl

Bermbeheer

Langs veel wegen in de gemeente Alphen-Chaam zijn bermen aanwezig. Deze bermen hebben een technische functie, maar er is ook steeds meer oog voor flora en fauna. In algemene zin heeft een verschralingsbeheer (dus het maaien en afvoeren van het maaisel op een bepaald tijdstip) de meeste waarde voor de beestjes en plantjes. Vanuit dit oogpunt zou je dus makkelijk kunnen zeggen: alle bermen beheren met maaien en afvoeren.
Maar zo eenvoudig is het niet. Zoals zo vaak is geld de beperkende factor. En eerlijk is eerlijk, op sommige bermen moet je ook niet verwachten dat er ooit echt natuurwaarden aanwezig zullen zijn. De berm is bijvoorbeeld slechts 50 cm breed, er rijden steeds voertuigen doorheen, de berm wordt jaarlijks 20 keer gemaaid door de aanliggende eigenaar enzovoort.
Eigenlijk is er behoefte aan een beheerplan voor de bermen waarin duidelijk is aangegeven welke bermen ecologisch worden gemaaid (dus maaien en afvoeren) en welke niet (klepelen, gras wordt 'versnipperd' en blijft liggen op de berm). Ecologisch beheer is, zeker de eerste decennia, tot drie keer duurder dan klepelen.
Iedere gulden kan maar één keer worden uitgegeven en uiteindelijk moeten er keuzes worden gemaakt over de besteding van deze guldens. Concreet worden de meest (potentieel) waardevolle bermen aangewezen voor een ecologisch beheer en het overgroot deel voor een klepelbeheer.

Voor de gemeentelijke herindeling waren er voor de drie delen van de huidige gemeente (Galder/Strijbeek viel onder Nieuw-Ginneken, Chaam was Chaam, Alphen viel onder Alphen en Riel) drie verschillende maaiprogramma's (wanneer maaien, hoe maaien, hoeveel geld beschikbaar). Dit maaibeheer is na de herindeling overgenomen. In het afgelopen jaar is de gemeente bezig geweest met het opstellen van een nieuw maaiprogramma voor de hele gemeente. Oude gegevens zijn uiteraard gebruikt, aangevuld met nieuwe inventarisaties (onder andere door Brabants Landschap en Sonja Vrijenhoek).

Dit eerste voorstel wordt binnenkort besproken met vertegenwoordigers van natuurvereniging Mark en Leij en ZLTO. Het streven is om het nieuwe programma, eventueel aangevuld met wensen en opmerkingen uit de genoemde gesprekken, in 2002 te gaan uitvoeren. Uiteraard is er de wens om de bermen in hun ontwikkeling te volgen en zonodig het beheer aan te passen.

Frans van Zijderveld

sinds 1865 een begrip
Hotel-Café-Restaurant

Bellevue

Dorpsstraat 27, 4861AA Chaam

In deze Nieuwsbrief:

Geen natuur zonder landbouw	1
Natuuragenda	1
Constructief overleg SBB en Mark & Leij	4
Herinrichting weg Alphen-Baarle	6
Reservaat Het Broek weer groter	7
Jeugdgroep kampeert in het Rielse	8
Cursus paddestoelen	10
Werkdagen in aantocht	11
Verhuizing kerkuilengezin	11
Waarnemingen in de streek	12
Werken op de Bleeke Heide	17
Overleg	17
Staatsbosbeheer in de Baronie van Breda	17
Terugblik: fietsen langs de kapellekes	18
Vlinderwerkgroep onderzoekt nachtleven	19
Plantenwerkgroep	19
Dialezing over onze roofvogels	20
Mark en Leij op Internet	20
Jaarvergadering	20
Lezing over de Reconstructie	21
Erfbeplantingsproject Samen voor Groen	22
Jeugdkamp op Internet	23
DSH bedankt!	23
Activiteiten: grote interesse	23
Verstopt! Wie niet weg is……..	24
Huiszwaluwen in 2001	26
Nieuw beheersplan bosgebied ‘t Zand	28
Bermbeheer	29
Vismigratie bij waterschap Mark en Weerijs	30
Info natuurvereniging Mark en Leij	31
Colofon	31

NATUURVERENIGING MARK EN LEIJ

De natuurvereniging streeft de volgende doelstellingen na:

- **Het beschermen, versterken en uitbreiden van de natuur- en cultuurhistorische waarden van het landschap in en rond het gebied van de gemeenten Alphen-Chaam en Baarle, in de ruimste betekenis.**
- **Het beschermen en verbeteren van de leefomgeving in dit gebied voor mensen, flora en fauna en het historisch erfgoed.**
- **Het vergroten van de kennis van de natuur- en landschapswaarden in dit gebied en het verbreiden van deze waarden en kennis onder een zo breed mogelijke bevolking.**

individueel lidmaatschap:	f 25,- per jaar.
gezinslidmaatschap:	f 35,- per jaar.
lidmaatschap Jeugdgroep:	f 12,50 per jaar.

Aanmelding telefonisch of schriftelijk bij het secretariaat.

voorzitter:	Johan Schaerlaeckens, Chaam
secretaris:	Ine Geerts-Hoogkamer, Chaam
penningmeester:	Elly Cornelissen, Chaam
secretariaat:	Postbus 24, 4860 AA, Chaam Grazenseweg 8, 4856 BB, Chaam tel. 0161-491480

Bankrekening 10.46.68.296, Rabobank Chaam, ten name van Natuurvereniging Mark en Leij.

COLOFON

De "Mark & Leij Nieuwsbrief" is het verenigingsblad van de natuurvereniging Mark en Leij, en verschijnt 4 maal per jaar. Overname van artikelen is enkel toegestaan na toestemming van de redactie.

oplage:	425 exemplaren
redactie:	John van Raak, Johan Schaerlaeckens Guus Degenaar en Ghislaine Mermans
reproductie:	Copy-Net Breda B.V.